

FELSEFEYLE TANIŞMA
KONUSUNDAN SON 6 YILDA KAÇ SORU ÇIKTI?

SORU MODELİ	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Felsefeyle Tanışma	2	1		2	1	3

Çözümlü Soru

1. Felsefe disiplini için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Sözcük olarak bilgelik sevgisi, hikmet arayışı anlamlarına gelir.
- B) İnsan yaşamını ilgilendiren her şeyi kendine problem edinir.
- C) Tüm bilim dallarının kaynağı olan temel bilimdir.
- D) Doğru olduğuna inandığımız her şeyi sorgular.
- E) Temelinde insanın bilmedikleri hakkında soru sorma vardır.

2. Filozoflar, felsefi sorulara akıl ve mantık ilkeleri çerçevesinde tutarlı cevaplar vermeye çalışırlar. Fakat filozof verilen cevaplarla yetinmez, her cevap yeni bir soruyu içerir. Buna göre felsefe uğraşı, sonu olmayan bir yolda yürümek gibidir; çünkü sorularla başlar ve bunlara verilen cevaplar da sorgulanarak süreklilik gösterir.

Bu parçada aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefe, sorulara verilen cevapların birikmesiyle ilerleyen bir disiplindir.
- B) Felsefe, hiç kesintiye uğramayan bir düşünme etkinliğidir.
- C) Felsefe, her türlü soruyu kendine konu edinen bir alandır.
- D) Felsefe, yaşamı ve varlığı sorularla anlamlandırma çabasıdır.
- E) Felsefede önemli olan söylemek değil, yapmaktır.

Bu soruyu çözerken felsefenin süreklilik özelliğinden yararlanınız.

Çözümlü Soru

3. Felsefe; Hobbes'a göre, doğru düşünmektir; Anselmus'a göre, inanılanı anlamaya çalışmaktır; Sokrates'e göre, neleri bilmediğini bilmektir; Augustinus'a göre, Tanrı'yı bilmektir. Şimdi bu tanımlara bakarak, "felsefe şunları araştırır" diyebilir miyiz? Oysa bilimler hakkında "şunları araştırır" diyebiliriz. Örneğin, fizik ve kimya maddeyi, biyoloji canlıları, psikoloji davranışları araştıran bilimlerdir, diyebilir ve buna da kimsenin bir itirazı olmaz. Ancak felsefe için bunu söylemek güçtür. Felsefe hakkında bilimlerde olduğu gibi hemen ve doğru dan "şunları konuları araştırır" diyebileceğimiz bir şey yoktur.

Bu parçada felsefe ile bilim arasında hangi bakımdan bir ayırım yapılmaktadır?

- A) Konuları ele alış biçimleri
- B) Ortaya çıkan sonuçları
- C) Hedefledikleri amaç
- D) İzledikleri yöntem
- E) İnceledikleri nesnelere

4. Felsefenin ne olduğu çok tartışma götürür bir sorun. Öyle sanıyorum ki, bu konuda iki filozoftan bile aynı karşılık alınamaz. Benim görüşüme göre felsefe, henüz kesin olarak bilinmeyen konular üstünde kafa yormaktır. Bu, yalnız bana göre böyledir, başkalarına göre değil.

Bu parça felsefenin hangi özelliğini vurgulamaktadır?

- A) Eleştirciliğini
- B) Öznelliğini
- C) Evrenselliğini
- D) Bütünleyiciliğini
- E) Birikimliliğini

Çözümlü Soru

5. Felsefi düşünme biçiminin ilk defa aşağıdaki düşünürlerden hangisiyle başladığı kabul edilmektedir?

- A) Thales
B) Platon
C) Aristoteles
D) Sokrates
E) Herakleitos

6. Yunanca "sophos" sözcüğü ile "philo" sözcüğünün birleştirilmesiyle oluşturulan "philosophia" sözcüğü ile ifade edilen "felsefe" Türkçe'de hangi anlama karşılık gelmektedir?

- A) Varlık bilgisi
B) Mutlak bilgi
C) Bilgin olma
D) İnsan sevgisi
E) Bilgelik sevgisi

MEB Felsefe Ders Kitabı 2.sayfaı okuyunuz.

7. Felsefi düşünüşün niteliği öyle bir bütünlük arz eder ki, bir konunun enine boyuna tartışılması, insanı kaçınılmaz olarak otoritelere karşı tavır almayı, başkaldırmayı, eleştirmeyi, düşüncelerinin kısıtlanmamasını gerekli kılar.

Bu parçada felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Merak duygusuna dayanması
B) Mutlak doğruya ulaşmayı amaçlaması
C) Düşünce birikimlerinden beslenmesi
D) Özgürce düşünmeyi içermesi
E) Farklı görüşlere kaynaklık etmesi

Çözümlü Soru

8. Her insanda filozof olma, felsefe yapma potansiyeli vardır. Fakat herkes filozof olamadığı gibi her insan da felsefe yapmaz, yapamaz. Çünkü çoğu insan dünyaya alışmıştır, doğa olayları onların gözünde sıradanlaşmıştır, bilinmezlikler onlarda pek bir heyecan uyandırmamaktadır. Oysa bir filozof dünya ile, doğa ile ilk defa karşılaşmış bir çocuk gibi şaşırtıcı, ilginç ve gizemli bulur. Bu da onu düşünmeye, soru sormaya, araştırmaya, bu gizemi çözmeye iter.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefe akla dayanarak temellendirilir.
B) Felsefe sistemli bir bilgi alanıdır.
C) Felsefenin temelinde merak vardır.
D) Felsefi düşünüş yaratıcılık gerektirir.
E) Felsefe insan üstü bir disiplindir.

9. Felsefede sorgulamaya dönük şüphe duyma ve merak güdüsüyle sorunu çözmek ya da cevap vermekten çok yeni bir sorun alanına işaret etmek daha değerlidir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefede tek bir doğru cevabın olmadığı
B) Felsefenin doğru bilgiye ulaşmanın en etkili yöntemi olduğu
C) Felsefenin akılcı gerekçelere dayalı olduğu
D) Felsefede soru sormanın daha değerli olduğu
E) Felsefi bilgilerin doğruluğunun tartışılmayaacağı

1-C 2-B 3-E 4-B 5-A 6-E 7-D 8-C 9-D

Çözümlü Soru

1. Aşağıdakilerden hangisi felsefi bir tutum değildir?

- A) Tanrı'nın olup olmadığına ilişkin görüşleri akla dayalı olarak sorgulama
- B) Devlet düzeni içinde bireyin temel haklarının neler olabileceğini araştırma
- C) Toplumdaki ahlaka ilişkin normlar, ahlaki sorunlar karşısındaki eylemleri eleştirme
- D) Doğadaki olayların işleyişini açıklayan neden-sonuç ilişkisini ortaya koyma
- E) Bilim etkinliğinin amaç, yöntem ve kavramsal yapısını mantıksal çözümlenmelerle irdeleme

2. Felsefe, varlık, bilgi, değer gibi alanları bütünlükçü bir yaklaşımla sorgulama etkinliğidir. Filozoflar bu alanlara ait sorulara birbirinden farklı cevaplar vermişlerdir. Fakat filozoflar bu cevaplarla yetinmemişlerdir. Bu durum felsefenin, sürekli olarak özgün görüşlerle, farklı perspektifler aracılığıyla ortaya konulan düşüncelerle zenginleşerek günümüze dek gelmesini sağlamıştır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefe yoğun düşünsel çabanın sonucunda oluşan geniş bir alana ait bilgi yığındır.
- B) Felsefenin yaşamımızın her alanında giderek artan bir önemi vardır.
- C) Felsefe yaşamın doğrudan içinden yükselen bir etkinliktir.
- D) Felsefi düşünce, çeşitli bilim alanlarının bulgularını kullanarak gelişir.
- E) Felsefenin ne olduğu en iyi tarihsel süreci incelenerek anlaşılabilir.

Çözümlü Soru

3. "Değer" kavramı denilince aşağıdakilerden hangisi anlaşılmaz?

- A) İyi ve iyi olmayan
- B) Güzel ve güzel olmayan
- C) Doğru ve doğru olmayan
- D) Gerçek ve gerçek olmayan
- E) Sevap ve sevap olmayan

4. Bir kral sarayda kendine hizmet eden iki adamı ölüme mahkum etmiş. Bunun üzerine kralın atını ne kadar çok sevdiğini bilen mahkumlardan biri, krala; eğer hayatını bağışlarsa bir yıl içinde atına uçmayı öğretebileceğini söylemiş. Kendini dünyadaki tek uçan ata binerken hayal eden kral, bu öneriyi kabul etmiş. Diğer adam hayretle arkadaşına bakarak, "Atların uçmadığını biliyorsun; nasıl olur da böyle delice bir şey söyledin?" demiş. Mahkum arkadaşı, "Belki haklı olabilirsin, ama yaşamak için dört şansım olur: Bir yıl içinde ya kral ölebilir ya ben ölebilirim ya at ölebilir ya da belki ben ata uçmayı öğretebilirim!" demiş.

Bu öyküde işlenen tema, filozoflarda bulunan aşağıdaki özelliklerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Karşılaşılan problemlerin çözümüne ilişki sağlam ölçütler arama
- B) Probleme ilişkin yeterli bilgisi olmasa da mevcut bilgilerle kurgusal tahminlerde bulunma
- C) Her türlü kısıtlamaya rağmen düşüncelerini cesaretle savunma
- D) Mevcut bilgilerle yetinmeyip aklın göstereceği yeni bilgilere güvenme
- E) Problemleri ele alırken gerektiğinde kendi kendini de sorgulama

5. Filozof, düşünceleri ve görüşleri mizacının ve içinde yaşamış olduğu toplumun renklerini taşısa da, bütün insanlığın sorunlarına eğilir. Bu özelliği ile filozof oralı ya da buralı değildir. Zaten belli bir yerin ve zamanın sınırlarına, sorunlarına hapsolmuş düşüncelere de felsefe denilemez.

Bu parçada felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Tutarlılığı
B) Öznelliği
C) Evrenselliği
D) Birleştiriciliği
E) Birikimliliği

Felsefenin bu özelliğine değinildiği zaman "Dünya" sözcüğü aklımıza gelmelidir. "Tüm, bütün, herkes, genel" sözcükleri de çokca kullanılır.

6. Edmund Husserl'in fenomenoloji kuramı 20. yüzyıl düşünce dünyasını derinden etkilemiştir. Örneğin Varoluşçu Felsefenin (Egzistansiyalizm) ve Yeni Ontolojinin de ortaya çıkmasını sağlamıştır. Ancak bu kuram sadece felsefede etkili olmamış, sosyolojide Karl Manheim, Rudolf Otto; psikolojide Carl Rogers, Viktor E. Frankl gibi bilim insanlarını da etkilemiştir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Felsefe ve bilim birbirlerini karşılıklı olarak beslerler.
B) Felsefe farklı alanlardaki sorunlara da çözüm getiren bir disiplindir.
C) Felsefi düşünceler bulunduğu çağın bilimsel gelişmelerinden etkilenir.
D) Aynı çağda yaşayan düşünürlerin görüşleri arasında paralellik olması olağandır.
E) Bir çağa damgasını vuran felsefi düşünceler o çağın bilimini de etkiler.

Çözümlü Soru

7. Birçok insan filozofların ne iş yaptığını hep merak etmiştir. Oysa filozof olmak için mutlaka belirli bir meslek veya iş koluyla ilgilenmeye gerek yoktur. Örneğin, Kant, Bergson, J. Dewey gibi üniversite öğretim görevlilerinin; St. Thomas, Berkeley gibi din adamlarının; J. Locke gibi tıp doktoru olanların; J.S. Mill, J.P. Sartre gibi gazete-dergi yazarlarının ve hatta gözlük camı yapımcısı olan Spinoza gibi kişilerin felsefeyle iç içe olduklarını görüyoruz. Onlar felsefeye yoğun bir ilgi duymuşlar ve felsefe yapmak için özel çaba harcamışlardır.

Bu parçada aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefi düşünme, doğuştan gelen bazı yatkınlıklara bağlı değildir.
B) Felsefe yapmak için üstün niteliklere sahip olmak gerekmez.
C) Felsefe yapmak için belirli bir statüde bulunmak şart değildir.
D) Felsefi düşünme, çağının bilimlerini yeterince bilmeyi gerektirir.
E) Felsefenin bilimler gibi bir gelişim süreci yoktur.

8. "Düşünceler dil ile kendini gösterir" sözünde aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Düşünceler ifade edildiği oranda fark edilir.
B) İnsanın düşünebilmesi dil olanaklıdır.
C) Düşüncelerin doğruluğu dil ile bilinebilir.
D) Dil olmadan düşünce olmaz.
E) Dil ile ifade edilemeyen düşünce anlamsızdır.

Bu soruyu çözemediykseniz MEB Felsefe Ders Kitabı FELSEFE - DİL İLİŞKİSİ başlığını tekrar okuyunuz.

1-D 2-A 3-D 4-B 5-C 6-E 7-C 8-A

Çözümlü Soru

1. İnsandaki merak duygusu doğuştandır. Ancak insan büyüdükçe diğer bazı duygular gibi onu da kaybedebilir. Sadece mevcut bilgilerle düşünmeye başlar, hatta bazen aynı biçimde düşünür. Çocukken merak ettiğimiz birçok şeyi şu an merak etmediğimiz gibi; araştırmaktan, sorgulamaktan da vazgeçeriz. İşte felsefe insanda doğuştan var olan merak etme duygusunun ölmemesini sağladığı gibi, insanı sürekli yeni şeyleri araştırmaya, bildiklerini sorgulamaya iter.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) İnsanın felsefe yapmaya nasıl başladığı
B) Felsefenin ne gibi bir işlevi olduğu
C) Felsefenin hangi konuları ele aldığı
D) Felsefi bilginin ne gibi özellikleri olduğu
E) Felsefi düşüncenin diğer düşüncelerden farkı
2. Wittgenstein tüm filozofları "suyu bulandırmakla" suçlamış, felsefe yapmak yerine el işlerinde çalışmayı öğütlemişti. Marks, filozofları dünyayı sadece yorumlamakla eleştirmişti. Hawking gibi fizikçiler felsefenin artık öldüğünü ve bilimlerle yarışmadığını söylemişti. Birçok filozof ve bilgin felsefeyi ve filozofları eleştirmişti. Bunun gibi felsefenin öldüğünü söyleyen birçok insan vardı. Oysa her şeye rağmen felsefe etkinliği halen vardır ve insanlık olduğu müddetçe de var olmaya devam edecektir.

Parçada felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Sürekliliği
B) Evrenselliği
C) Teorik oluşu
D) Öznelliği
E) Anlaşılmazlığı

Bu soruyu çözemediykseniz MEB Felsefe Ders Kitabı **FELSEFİ DÜŞÜNCENİN NİTELİKLERİ** başlığını tekrar okuyunuz.

Çözümlü Soru

3. 20. yüzyılın önemli filozoflarından Edmund Husserl, bir yandan Platon, Descartes, Kant, Hegel gibi kendisinden öncekilerden etkilenmiş; öte yandan da Heidegger, Hartmann, Scheler, Sartre gibi kendisinden sonrakileri de etkilemiştir. Zaten, felsefe tarihinde, bir öncekinden etkilenmemiş ya da kendisinden sonrakileri etkilememiş bir felsefi sistem veya bir filozoftan söz etmek imkansız gibidir.

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

- A) Felsefe ancak özgür düşünce ortamının olduğu yerlerde ortaya çıkar.
B) Felsefe etkinliği, düşünürler arasındaki tartışmalarla gelişir.
C) Filozoflar düşünme sürecinin her aşamasında yer alır.
D) Filozoflar hem felsefi düşünce birikiminden beslenir hem de bu birikime katkıda bulunur.
E) Felsefe etkinliğinin özünde eleştirel ve sorgulayıcı tavır vardır.
4. Filozof herhangi bir ülkenin, ırkın, milletin, dinin, inancın veya ideolojinin çıkarını değil, tüm insanların çıkarını düşünme durumunda olan kişidir.

Burada filozofun hangi yönü vurgulanmaktadır?

- A) Uyarıcılığı
B) Evrenselliği
C) Var olana karşıtlığı
D) Sorgulayıcılığı
E) Bilgi birikiminin enginliği

5. Felsefe insanın soru sormasıyla başlamıştır. Bu sorular doğrudan insanın yaşamına, kendisine, insanlara ve dünyaya yöneliktir. Felsefi bakış açısından yola çıkan insanlar kendi yaşamları, içinde yaşadıkları toplum ve doğa hakkında farkındalık düzeyleri gelişmekte, hayatı ezbere yaşamaktan kurtulmaktadırlar. Ezbere dayalı yaşam; geçmişin, anne babamızın, onlara da kendi anne babalarının yaşadıkları, hayatın neliğine ilişkin hiç soru sormadan yükledikleri bir yaşamdır. Soru soran insan insanca yaşamının imkanlarını arayarak ezbere yaşamadan kurtulur, üzerine düşen ödev ve sorumlulukların farkına varır.

Bu parçada felsefenin hangi işlevi vurgulanmaktadır?

- A) İnsanı duygularının yönlendirmesinden arındırma
B) İnsana kesin bilgiye ulaşma yollarını gösterme
C) İnsana mutluluğun yollarını gösterme
D) İnsanda özgürce düşünme becerisi geliştirme
E) İnsanı bilinçlendirme

6. "İstanbul'dan kalkan saat 8:00'de hareket eden bir tren Ankara'ya ne zaman varır?" ifadesi felsefi bir soru değildir. Fakat "Zaman nedir?" ifadesi felsefi bir sorudur.

Buna göre felsefi soruların özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Neden-sonuç ilişkisini açıklayıcı olması
B) Deneysel olarak sınanabilir olması
C) Varlığın özünü belirlemeye dönük olması
D) Farklı cevaplar verilmeye açık olması
E) Meraka ve şüpheye dayanması

Felsefenin üç temel konusu vardır. Bunlar; varlık, bilgi ve değer. Felsefe soruları bu konularla her şeyin doğasını sorgulamaya yönelik bir disiplindir.

Çözümlü Soru

7. Felsefe terimi Yunanca "seviyorum, peşinden koşuyorum, arıyorum" anlamına gelen "philia" ve "bilgi, bilgelik" anlamına gelen "sophia" sözcüklerinin birleştirilmesinden türetilen "philosophia" sözcüğünden gelmektedir. Bu arayış içerisinde olan kişilere de filozof (philosophos) denmektedir.

Felsefe tarihinde "felsefe (philosophia)" terimi ilk kez aşağıdaki düşünürlerin hangisi tarafından kullanılmıştır?

- A) Aristoteles
B) Thales
C) Herakleitos
D) Pythagoras
E) Sokrates

8. Felsefe, var olanlar üzerinde bilinçli, planlı bir düşünmeden doğmuştur. Öteden beri cevapları yalnız dinden ve mitolojiden edinilen birtakım sorular, bir zaman gelip de sorgulayıcı bir düşünmenin ve gözlemlerin konusu olunca felsefe tarihi de başlamış oldu.

Buna göre, felsefe tarihinin başlaması aşağıdakilerden hangisine dayandırılmaz?

- A) Varlığın açıklanmasında doğaüstü güçlerden yararlanılmasına
B) Var olanların özü hakkında eleştirel düşünmenin başlamasına
C) Gözlem ve deneyin kullanılmasına
D) İnsanların mitolojinin etkisinden kurtulmasına
E) Varlık hakkında farklı görüşlerin ortaya çıkmasına

Felsefe ilk defa doğa filozoflarının mitolojik ve dinsel açıklamalara bir tepkisi veya alternatif bir açıklaması olarak ortaya çıkmıştır.

1-B 2-A 3-D 4-B 5-E 6-C 7-D 8-A

1. Felsefede soru sormak, sorulan sorulara verilen cevaplardan daha değerlidir.

Bu ifade felsefe için aşağıdaki düşünme biçimlerinden hangisinin önemini vurgulamaktadır?

- A) Sorgulayıcı düşünmenin
B) Öznel düşünmenin
C) Refleksif düşünmenin
D) Tutarlı düşünmenin
E) Yaratıcı düşünmenin

Felsefede soru sormak denilince her zaman felsefenin bu özelliği kastedilir.

2. İnsanlar arasındaki çatışmalar binlerce yıldan beri sürmektedir. Bu çatışmanın esas nedeni, bireyin kimliğini, fikirlerini ve kendini ifade edememesinden kaynaklanmaktadır. Günümüzde, kimi eksiklerine karşın insanın kendini, fikirlerini en iyi demokrasi yönetimi içinde ifade edebilmiş, kimliğini bulabilmiştir. Bu anlayış düzeyine ise insanlık çok uzun uğraşların sonrasında ağır bedeller ödeyerek ulaşabilmiştir. İşte bu noktada felsefe, insanların bağnaz olmamasını, ön yargısız ve hoşgörülü olmasını, herkese eşit davranılmasını, farklılıklara saygı gösterilmesini, başkalarıyla birlikte asgari koşullarda da olsa birlikte yaşama gibi ahlaki değerlere sahip bir varlık olmayı öğretir.

Parçada aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) Felsefenin alanı
B) Felsefenin değeri
C) Felsefi bilginin özellikleri
D) Felsefe bilgisinin kaynağı
E) Felsefede bilgi edinme yöntemleri

Bu soruyu çözemediyseniz MEB Felsefe Ders Kitabı Geçmişten Geleceğe Felsefenin Fonksiyonu (İşlevi) başlığını tekrar okuyunuz.

3. Felsefe, varlık ve evren üzerine en geniş kapsamda sistematize edilmiş düşünce yapılarının tahribine ve hatta yıkılmasına yol açan bir düşünsel tutumun yeşerip serpilebildiği bir alandır.

Bu parça felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Rasyonel olma
B) Evrensel olma
C) Eleştirel olma
D) Sübjektif olma
E) Kümülatif olma

Bir düşüncenin, bir yargının doğruluk ya da yanlışlığını ortaya çıkarmak, tahrip etmek, yıkmak veya gerçek değerini belirtmek için onu incelemek, sorgulamak, tenkit etmek, kritik etmek.

4. Ortalama bir insanın felsefeye yönelmesinin altında yatan neden, kendi düşünme ve bilgilenme yeteneğini geliştirmek değildir. Kendilerinin filozoflar kadar akıllı ve bilgili olmadığını düşündükleri için; bu insanlar, daha çok her insan için geçerli olabilecek bilgi, öneri ya da çözümleri filozofların yanıtlarında bulacaklarına inanmalarındır.

Bu parçaya göre, ortalama insanların felsefeye ilgi duymalarının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İçlerindeki anlama ve gerçeği görme ihtiyacını gidermek
B) Gündelik yaşamlarında daha başarılı ve mutlu olmayı istemek
C) Filozofların görüşlerini günlük yaşama uygulamak
D) Filozofların görüşlerini sorgulamak ve eleştirmek
E) Aradıkları sonuçları hazır olarak bulabileceğine ilişkin besledikleri umut

5. "Ne kadar bilirsen bil, söylediklerin karşındakilerin anlayabileceği kadardır" **diyen Mevlana'nın bu sözü, aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?**

- A) Bilgi elde etmenin zorluğunu
B) Düşüncelerin ifadesinde dilin sınırlılığını
C) Öznenin algılama kapasitesini
D) Her şeyi anlamamanın imkansızlığını
E) Bilme gücünün sınırlılığını

Bu soruyu çözemediyse MEB Felsefe Ders Kitabı FELSEFE - DİL İLİŞKİSİ başlığını tekrar okuyunuz.

Çözümlü Soru

6. Eski Yunan'da felsefe, dini ve mitolojik düşüncelerden kopuşla başlamıştır. Bu bağlamda felsefe doğa olaylarını doğaüstü güçlerle değil, doğal nedenlerle açıklanması gerektiği inancıyla, din içerikli öğretilere bağlı olmadan ayrı bir faaliyet olarak ortaya çıkmıştır. Halk, kültürel kodlarında yerleşik hale gelmiş olan dini ve mitolojik açıklamalara sıkı sıkıya bağlılığını sürdürürken, felsefe, bu tür açıklamalarla tatmin olmayan Thales, Anaksimandros, Anaksimenes gibi filozofların eliyle ayrı bir disiplin olarak kurulmuştur. Onlar, evrenin kökeni, doğası ve doğadaki olaylarla ilgili getirilen mitolojik açıklamaları reddederek, kendi düşünceleriyle açıklama yoluna gitmişlerdir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefi düşüncenin başlamasıyla Yunan toplumu mitolojik açıklamaları terk etmiştir.
B) Felsefenin başlamasında Yunan toplumu diğer kültürlerden etkilenmiştir.
C) Felsefe doğa olaylarını açıklamada mitolojiden yararlanmıştır.
D) Felsefe aklın gücüne dayanan bağımsız bir etkinlik alanıdır.
E) Filozoflar toplumda egemen olan inanışlara bağlılıklarını sürdürmüşlerdir.

7. Filozof sadece yaşam üzerine çeşitli görüşler sunup bunları incelemekle veya kendisine sunulanla yetinmez. Bir filozof aynı zamanda kendisini bir obje gibi ele alıp, kendisine, kendini gözlem ve analiz konusu olarak alıp, kendi hakkında, kendi üzerine de düşünür.

Bu parça filozofun aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Refleksif olma
B) Tutarlı olma
C) Eleştirel olma
D) Öznel olma
E) Bütüncü olma

Felsefe, önceden kazanılmış bilgiler üzerine bir bilgidir. Zihin elde etmiş olduğu bilgiler üzerine yeniden dönerek, onları bir tenkit ve değerlendirme süzgecinden geçirmesi. Felsefe kendi olanaklılığı ve yönü üzerine sorular sorarak kendine dönük düşünmesi.

8. Filozoflar felsefeyle ilgilenmelerinin yanı sıra matematik, astronomi, fizik, biyoloji alanında da çalışmışlar ve birtakım teoriler öne sürmüşlerdir. Söz gelimi; Thales astronomi ve matematikle, Aristoteles biyoloji, fizik, astronomiyle, İbn-i Sina tıpla, Descartes ve Leibniz matematikle, Auguste Comte sosyolojiyle ilgilenmiş ve bu alanlarda birtakım teoriler geliştirmişlerdir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Düşünce tarihi içinde felsefe, bilimin önemli dallarından biri olmuştur.
B) Filozofların birçoğu aynı zamanda bilim insanıdır.
C) Felsefe yapmak bilimsel çalışmalarla olanaklıdır.
D) Felsefe bulgularıyla, farklı bilim dallarının gelişmesine katkıda bulunur.
E) Filozoflar felsefeyle çözemedikleri problemleri bilim ile çözme yoluna gitmişlerdir.

1-A 2-B 3-C 4-E 5-C 6-D 7-A 8-B

Çözümlü Soru

1. İnsanı ilgilendiren şeylerin pek azı henüz bilimce çözümlenmiştir. Daha çözüm bekleyen pek çok önemli problemler vardır ki, bilim, şimdilik bunlar üstüne pek az şey biliyor. İşte felsefe henüz bilimin çözemediği bu problemler üzerinde ürettiği çeşitli varsayımlarla düşüncemizi işletir ve henüz bilinmeyen konular üzerinde düşünmemizi sağlayarak yeni ufuklar açar.

Bu parçaya göre felsefenin işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bağınazca düşünmemizi engellemek
- B) Dünya görüşümüzü genişletmek
- C) Varoluşumuzu anlamlandırmak
- D) Doğru sanılan yanlışları ortaya çıkarmak
- E) Sağlıklı akıl yürütmenin temellerini atmak

2. Felsefe aşkın bir evrenden haberler veren metafizik bir uğraş olmaktan çok, eğitimden bilime insanın her türlü eyleminin üzerine düşünülüp sorgulandığı bir etkinliktir. Bundan dolayı felsefe, insanın eğitim, sanat, bilim gibi her davranışı yönlendirecek bir bilinç olarak değerlendirilmelidir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefenin hayatın ayrılmaz bir parçası olduğu
- B) Felsefi görüşlerin şüphe ile karşılanması gerektiği
- C) Felsefenin anlaşılması güç bir etkinlik olduğu
- D) Felsefenin genel olarak kuramsal bir alan olduğu
- E) Felsefe yapmanın insan için doğal bir zorunluluk olduğu

Çözümlü Soru

3. Felsefe, insana geçmişine ait zengin deneyim ve birikimini göstererek, kendi kaderini çizmesinde rol oynar. İnsanın bugününü doğru değerlendirmesine ve gelecek yönelimleri için isabetli seçimler yapmasına yardımcı olur. Sürekli yolda olan, tamamlanmamış bir varlık olan insanın yaşamı her an değişmektedir. Bu açıdan felsefe, içkin ve belirlenmiş bir var oluşa sahip olmayı değil; insanın miras aldığı birikim, donanım ve doğayı, kendi düşünceleri, sözcükleri ve eylemleriyle biçimlendirerek kendini gerçekleştirmesini sağlar.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine bir cevap niteliğindedir?

- A) Felsefe varlığa nasıl yaklaşır?
- B) Felsefe sistemli bir bilgi midir?
- C) Felsefenin özellikleri nedir?
- D) Felsefede kesinlik olanaklı mıdır?
- E) Felsefenin gereği nedir?

4. Felsefede belli bir konuda, bilimde olduğu gibi tek bir doğru yoktur; aksine aynı konuda farklı birçok doğrular vardır. Örneğin “varlık var mıdır, varlık nedir?” soruları felsefi sorulardır. Düşünce tarihinde bu sorulara farklı, birbirinin karşıtı yanıtlar verilmiştir. Söz gelimi bir grup felsefeciyeye göre varlık vardır, kimi felsefeciyeye göre yoktur. Kimi felsefeciyeye göre varlık somut bir şeydir, kimilerine göre soyut bir şeydir. Bunların her biri, o görüşleri ileri süren filozofların doğrularıdır.

Bu parça felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisine örnek oluşturur?

- A) Öznel olma
- B) Evrensel olma
- C) Eleştirel olma
- D) Kümülatif olma
- E) Bütünleyici olma

5. Thales ve Platon ilk Çağ Yunan filozoflarıdır. Thales "Evrenin ana maddesi nedir?" sorusuna "su" yanıtını verirken bir filozof, aynı zamanda evrendeki doğal değişmelerle ilgili olarak güneş tutulmasını önceden haber verdiği için de bir astronomdur. Yine aynı dönemde yaşayan Platon evreni "idealar" ve "görünüşler" diye ikiye ayırırken bir filozof, kurduğu okul "Akademia"sına hitaben "Geometri bilmeyen içeri giremez" derken de bir bilim adamıdır.

Bu parçaya göre, felsefe ve bilim hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Felsefenin konuları bilime göre daha geniştir.
B) Bilimin konusu olgulardır.
C) Bilimin yöntemi deney-gözlemdir.
D) İlk Çağ'da felsefe ve bilim birliktedir.
E) Felsefe bilimle gelişmiştir.

6. Felsefe, Aristoteles'e göre, düzenli evren karşısında insanın saygılı şaşkınlığıdır; Epikuros'a göre, mutlu yaşama ulaşmak için tutarlı eylemsel bir sistemdir; Alfred Weber'e göre, tabiat hakkında toplu bir görüşün araştırılması, genel bir açıklama denemesidir; Hobbes'a göre, doğru düşündürmektir. Bu tanımlar çoğaltılabilir; fakat yine de felsefe hakkında herkesin benimsediği ortak görüş işte budur, demek mümkün değildir.

Bu parçada aşağıdaki yargılardan hangisine vurgu yapılmaktadır?

- A) Felsefe mutlak hakikatin peşindedir.
B) Felsefede önemli olan eleştiri yapmaktır.
C) Felsefe öznel bir etkinliktir.
D) Felsefe tarihten soyutlanamaz.
E) Felsefi görüşler arasında tutarlılık vardır.

Bu soruyu çözemediyseniz MEB Felsefe Ders Kitabı FELSEFİ DÜŞÜNCENİN NİTELİKLERİ başlığını tekrar okuyunuz.

Çözümlü Soru

7. Her bilim dalı varlığa kendi penceresinden bakarken ve varlığın yalnız bir yüzünü görürken; felsefe her şeyin üstünde varlığa tüm sınırları kaldırarak kuş bakışı bakar.

Bu parça felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Akla dayalı olma
B) Evrensel olma
C) Eleştirel olma
D) Kümülatif olma
E) Bütünleyici olma

8. Teknoloji ürünü araçların sunduğu imkanlar ve modernitenin önermiş olduğu yaşam biçimi insanların kendi yaşamlarının dışındaki sorunları dert edinmesine, düşünmesine engel olmaktadır. Her şeyin hazır paketler, kurlar halinde sunulduğu günümüz dünyasında insanlar felsefeden iyice uzaklaşmışlardır. Bunun sonucunda insanlar her şeyi olduğu gibi kabul eden, merak etmeyen, kendisine sunulanla yetinen, aykırı bir görüş belirtmeyen; dolayısıyla istenilen şekilde yönlendirilen, manipüle edilebilen varlıklar haline geldi.

Bu parçaya göre felsefenin işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğanın araştırılmasına öncülük etmesi
B) Bilimsel çalışmalarda yol göstermesi
C) İnsanlarda yaşama heyecanı uyandırması
D) İnsanın eleştirel düşünmesini sağlaması
E) İnsana nasıl mutlu yaşanacağını öğretmesi

1-B 2-A 3-E 4-A 5-D 6-C 7-E 8-D

TEST-1 Soru-1

İlk Çağ'da bilim ve felsefe ayırımı yoktur. Hemen hemen ünlü filozofların tümü aynı zamanda bilim adamlarıydı. Filozof sözcüğü bilim adamı olmayı da içeriyordu. Daha sonra zaman içinde bilim dalları tek tek felsefeden ayrılarak bağımsızlıklarını kazanmışlardır. Bu bakımdan felsefe tüm bilimlerin kaynağı olarak düşünülür. Buna dayanarak "felsefe bilimlerin anasıdır" ifadesi kullanılır olmuştur. Bilimler felsefenin içinde yer almasına rağmen felsefe bilim değildir. Çünkü felsefi bilgiler bilim gibi olgusal, nesnel, doğrulanabilir veya yanlışlanabilir değildir. Bu nedenle C seçeneğinde belirtilen felsefenin "temel bilim" olduğu ifadesi yanlıştır.

TEST-1 Soru-3

Soru metninde felsefenin bilimler gibi somut, olgusal olarak incelediği belirli bir konunun olmadığı anlatılmaktadır. Fizik ve kimya maddeyi, biyoloji canlılığı, psikoloji insan davranışlarını inceler; fakat felsefe varlığın belirli bir kesitine değil, genele yöneliktir.

TEST-1 Soru-5

Thales (MÖ 624-546), ilk defa tabiatı tabiatın diliyle anlatması, miteolojik açıklamalardan sıyrılarak akılla, kendi gözlemleriyle açıklaması onu felsefenin kurucusu yapmıştır. Antik Çağ düşüncesi Thales ile başlatılır.

TEST-1 Soru-8

Her insan felsefe yapar. Çünkü akıl ve irade sahibidir, düşünür, merak eder, şüphe duyar. Soru metninde her insanda filozof olma, felsefe yapma potansiyeli olmasına rağmen herkesin felsefe yapmadığı veya yapamadığı; çünkü çoğu insanın dünyaya alışarak merakını yitirdiği anlatılmaktadır. Buna göre parçaya dayanarak "Felsefenin temelinde merak vardır" yargısına ulaşılabilir.

TEST-2 Soru-1

Tanrı'nın olup olmadığına ilişkin görüşleri akla dayalı olarak sorgulama, din felsefesi irdeler.

Devlet düzeni içinde bireyin temel haklarının neler olabileceğini araştırma, siyaset felsefesi irdeler.

Toplumdaki ahlaka ilişkin normlar, ahlaki sorunlar karşısındaki eylemleri eleştirme, ahlak felsefesi irdeler.

Doğadaki olayların işleyişini açıklayan neden-sonuç ilişkisini ortaya koyma, felsefenin herhangi bir alanı değil, bilim irdeler.

Bilim etkinliğinin amaç, yöntem ve kavramsal yapısını mantıksal çözümlemelerle irdeleme, bilim felsefesi irdeler.

TEST-2 Soru-3

Değer yargısı, bir gerçekliği değil, bir değerlendirmeyi içeren yargılardır. Buna göre;

İyi ve iyi olmayan, ahlak ile ilgili değer yargılarıdır. Güzel ve güzel olmayan, sanat ile ilgili değer yargılarıdır.

Doğru ve doğru olmayan, bilgi ve bilim ile ilgili değer yargılarıdır.

Sevap ve sevap olmayan, din ile ilgili değer yargılarıdır.

Gerçek ve gerçek olmayan, değer yargısı değildir. Gerçek, somut, zihinden bağımsız olarak var olandır. Buna göre "Değer" denilince Gerçek ve gerçek olmayan anlaşılmaz.

TEST-2 Soru-7

Soru metni okunduğunda filozofların her insan gibi çeşitli meslek alanlarında çalıştıkları, ekonomik ihtiyaçlarını giderdikleri anlaşılmaktadır. Buna göre felsefe yapmak için mutlaka felsefe ile ilgili bir alanda çalışmak gerekmemektedir. Düşünen, merak eden, sorgulayan her insan hangi statüde, hangi meslekte olursa olsun felsefe yapabilir. Buna göre parçada, "Felsefe yapmak için belirli bir statüde bulunmak şart değildir" yargısı vurgulanmaktadır.

TEST-3 Soru-1

Soru metninde felsefenin insanda doğuştan var olan merak etme duygusunu canlı tuttuğu, insanı sürekli yeni şeyleri araştırmaya, bildiklerini sorgulamaya ittiği üzerinde durulmaktadır. Bütün bunlar felsefenin insana kazandırdığı, felsefenin insan için yararı, felsefenin değeri, "Felsefenin ne gibi bir işlevi olduğu işlevi" ile ilgilidir.

TEST-3 Soru-3

Soru metninde Edmund Husserl'in, kendinden önceki filozoflardan etkilendiği, kendisinin de sonrakileri etkilediği; felsefede bunun geleneksel olarak var olduğu anlatılmaktadır. Bu da, "Filozoflar hem felsefi düşünce birikiminden beslenir hem de bu birikime katkıda bulunur" yargısını destekler.

TEST-3 Soru-7

Felsefe, Thales ile başladığı genel kabul gören bir düşüncedir. Fakat felsefe tarihinde "felsefe (philosophia)" terimi ilk kez Pythagoras (Pisagor) tarafından kullanılmıştır.

TEST-4 Soru-6

Soru metninde sözü edilen filozofların evreni, varlığı alışılga gelen mitolojik içerikli dini söylemlerden sıyrılarak, kendi özgür iradeleriyle ve kendi düşünceleriyle açıklama yoluna gittikleri, yani "Felsefe aklın gücüne dayanan bağımsız bir etkinlik alanı" olduğu anlatılmaktadır.

TEST-5 Soru-1

Soruda, felsefenin, bilimin çözemediği problemler üzerinde ürettiği çeşitli varsayımlarla düşünmemizi sağlayıp yeni ufuklar açarak dünya görüşümüze genişletme gibi bir işlevi olduğu anlatılmaktadır.

TEST-5 Soru-3

Parça, "Felsefenin gereği nedir?" sorusuna cevap niteliğindedir. Şöyle ki soru metninde felsefenin, insana kendi kaderini çizmesinde, isabetli seçimler yapmasında, insanın miras aldığı birikim, dayanım ve doğayı, kendi düşünceleri, sözcükleri ve eylemleriyle biçimlendirerek kendini gerçekleştirmesinde rol oynadığı vurgulanmaktadır.

TEST-5 Soru-7

Soru felsefenin "Bütünleyici olma" özelliğini vurgulamaktadır. Şöyle ki parçada, her bilim dalı varlığa kendi penceresinden bakıp varlığın yalnız bir yüzünü görünürken; felsefe her şeyin üstünde varlığa tüm sınırları kaldırarak kuş bakışı baktığı yani bütünü görecektir şekilde incelediği anlatılmaktadır.

2. ÜNİTE

BİLGİ FELSEFESİ

BİLGİ FELSEFESİ
KONUSUNDAN SON 6 YILDA KAÇ SORU ÇIKTI?

SORU MODELİ	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Bilgi Felsefesi	3	3	3	1	3	2

1. İnsanın çevresindeki varlıkları doğaüstü bir güce dayandırarak yorumlamasında hangi bilgi aktı daha etkindir?

- A) İnanç
B) Anlama
C) Algı
D) Açıklama
E) Düşünme

Çözümlü Soru

2. Masamın üzerinde 5 santim çapında, küre biçiminde sarı renkte bir nesne görüyorum. Bunların yanı sıra nesneye ilişkin koku, tat gibi başka duyumlar da ortaya çıkabilir. Nesnenin bizde uyardığı tüm bu duyumların o nesneden geldiğini kabul etmek için bir nedenin olmadığı, bunları birbirinden bağımsız olarak algıladığımız; bunun birçok duyumu her zaman bir arada görmenin doğurduğu alışkanlıktan gelen bir yanılgı olduğu öne sürülebilir. Fakat nesneyi uzaklaştırdığım zaman duyumların hepsi yok oluyorsa ve nesneyi tekrar getirdiğimde duyumların hepsi geri geliyorsa ben de duyumları doğuran şey, önce kaldırıp sonra geri getirdiğim şey neyse odur.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Duyulardan gelen bilginin doğruluğu akılda kritik edilerek anlaşılabilir.
B) Doğru bilgi, duyumlarımızın ve aklımızın kavrayabilme gücüyle sınırlıdır.
C) Her insan nesnelere içinde bulunduğu koşullara göre algılar.
D) Düşünceden bağımsız bilinebilecek bir nesnelere dünyası yoktur.
E) Duyulardan gelen bilginin doğruluk ölçütü, yine duyulardan gelen başka bilgilerdir.

Çözümlü Soru

3. İlim ilim bilmektir, ilim kendin bilmektir. Sen kendini bilmezsin, ya nice okumaktır.

Yunus Emre'nin bu dizelerine göre, bilgi edinmenin amacı aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) Bilgi düzeyini artırma
B) Doğaya hakim olma
C) İlgörü kazanma
D) Bilimlere temel oluşturma
E) Kişiyi hoşgörülü kılma

4. Bir bilginin doğruluğu kendinden önce gelen öncüllere dayanır. Peki, öncüllerin doğru olduklarından nasıl emin olabiliriz; doğru olduklarını nasıl kanıtlayabiliriz? Bunun için yapılacak işlem, bir adım geriye gitmek olacaktır. Yani öncüllerin doğrulukları kendilerinden önce gelen başka öncüllere dayanmaktadır. Bu durumda bu öncüller için de aynı soru sorulabilir. Dolayısıyla her öncülün doğruluğunu arama işlemi geriye gitmeyi gerektirir. Öyle ki bu işlem, doğruluğu herhangi bir kanıt gerektirmeyen ancak yine de hiçbir tutarsızlık içermeyen, hiçbir bilgi ile karıştırılmayan, hiçbir şekilde kuşku duyulmayan; kendiliğinden doğru olan, aklın doğrudan, aracısız olarak kavradığı önermelere ulaşıncaya kadar devam edecektir.

Bu parçada bilgilerin doğruluğu nihai olarak aşağıdakilerden hangisine dayandırılmaktadır?

- A) Çoğunluğun üzerinde uzlaştığı bilgilere
B) Bilginin nesnesine uygunluğuna
C) Birbirleriyle tutarlı bilgilerin varlığına
D) Bilginin yararlı olup olmadığına
E) Doğruluğu apaçık olan bir başlangıç bilgisine

Descartes'in bilgi kuramında başvurduğu metodik şüphe anlayışının önemli noktaları

5. İnsan güncel yaşamı içindeki ihtiyaçlarını en pratik yoldan karşılamak için ya anne-babasından gördüğü ya da kendi deneyimleri sonucunda kazandığı bilgilerden yararlanır. Eğer bu bilgiler sonuç itibarıyla yararlı olmuşsa buradan birtakım genellemelere ulaşılabilir. Ancak bu genellemeler her zaman, her durumda doğru olmayabilir.

Parçada sözü edilen bilgi türü için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Belli bir yonteme dayanan sistemli bilgilerdir.
B) Genel geçerliliği olmayan bilgilerdir.
C) Kişilere göre değişebilen öznel bilgidir.
D) Neden-sonuç ilişkisi bilinmeyen bilgilerdir.
E) Yaşantılara dayalı deneysel bilgidir.

Bu soruyu cevaplamadıysanız, gündelik bilgi ve özelliklerini tekrar irdeleyiniz.

6. Sınava girdiğim sınıfta sınava katılanlar tek sıra düzeninde oturmuştu. Kızlar çoğunlukta idi. Sınava katılanlar arasında belki bir tanıdığım çıkar diye bir göz gezdirdim; ancak tanıdığım kimse çıkmadı. Herkesin gözünde sınavın verdiği bir endişe, bir heyecan okunuyordu.

Bu parçada, bilginin oluşumunu sağlayan bilgi aktarlarından hangileri etkindir?

- A) Algı - Düşünme
B) Açıklama - Düşünme
C) Algı - Anlama
D) Anlama - Sezgi
E) Açıklama - Anlama

Nesnelerin sırasını, düzenini, şekillerini, renklerini ve kokularını neyle öğreniriz? İnsanın zihniyle nesnelerin durumunu, özelliklerini, özne, ne maksatla yapıldığını doğrudan kavramasına ne denir?

7. İnsan olsa da olmasa da "gerçeklik" var olmaya devam eder; fakat "doğruluk" insanın var olmasıyla olanaklıdır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Gerçeklik nesnenin var olma durumudur.
B) Doğruluk dış dünyada değildir.
C) Gerçeklik, insan zihninden bağımsızdır.
D) Doğruluk görüldür; gerçeklik düşünüldür.
E) Doğruluk dille ifade edilen yargının özelliğidir.

8. Condillac, bilgilerimizin kökeniyle ilgili görüşünü mermerin içinde gizli olan heykel örneği ile açıklar. Bizim gibi yaşayan fakat mermerden kabuğu nedeniyle dış dünyadan haberi olmayan bir heykel düşünün. Bu heykelin duyumları mermer kabuğu ile kapatıldığında hiçbir şey alamaz. Burnundan mermer engelini kaldırırsınız, kokuyu alır ve bunun bilgisini öğrenir. Gözden mermer engelini kaldırırsınız, görme ile ilgili bilgileri edinir. Heykeli saran kabuk kırıldıkça heykel dış dünyayı algılamaya başlar. Bütün kabuk kırılınca mermerin içinde saklı olan heykel gerçeğin bilgisine ulaşır.

Condillac'ın bu görüşüne temel olan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Duyumlar yanıltıcıdır, bilginin kaynağı akıldır.
B) Mutlak doğru bilgiye ulaşmak imkansızdır.
C) İnsan zihninde doğuştan doğru bilgiler vardır.
D) İnsan bilgisinin kaynağı duyumlardır.
E) İnsan doğru bilgiye ancak sezgi ile ulaşabilir.

Condillac parçada öne sürdüğü bu yaklaşıma "Sensualizm" de denir.

1-A 2-E 3-C 4-E 5-A 6-C 7-D 8-D

1. I. İnsan yaratıcılığının somut ürünüdür.
- II. Objelere ilişkin doğru bilgiler verme amacı yoktur.
- III. Amacı insanlar için yararlı araçlar üretmektir.
- IV. Objelerin yorumlanmasında mantık ilkeleri etkin biçimde kullanılır.
- V. Olayların, nesnelere ilişkin gerçekliği bireysel duyuyla ifade edilir.

Yukarıdakilerden hangileri sanat bilgisi ile ilgili olarak söylenemez?

- A) I ve II B) II ve III
C) III ve IV D) IV ve V
E) I, II ve III

Sanat bilgisi, insanın güzeli arama etkinliğinin ürünüdür. Sanatçı nesnelere, sezgiye dayalı, duygusal yaşama hitap edecek şekilde, farklı biçimde ve kişisel olarak ifade eder.

2. Bir şeyi iddia ediyorsun. Söz gelimi, "Varlık sudan türemiştir" veya "Varlığın bir tek tözü vardır" diyorsun. Bunu iddia eden kişi bu iddiasını doğrulayacak yeterli kanıtlara da sahip olmalıdır. Eğer yeterli kanıtlara sahip değilse, bu iddia bir inanmadan öteye gitmez. Çünkü yeterli kanıtın olmaması, emin olduğunu ileri sürmesine engeldir.

Parçada aşağıdakilerden hangisinin önemi vurgulanmaktadır?

- A) Kuşku duymanın
B) Önyargılardan arınmanın
C) Tümel uzlaşımın
D) Temellendirmenin
E) Tarafsız olmanın

Bir iddiayı veya yargıyı doğrulayan gerekçeleri, nedenleri, dayanakları ortaya koyma.

3. Bir bilgi ya da düşünce bir bütünlük içinde hiçbir çelişki içermemesi doğruluk için yeterli değildir; aynı zamanda başka bir bilgi ya da düşünce ile de karıştırılmadan kavranıyorsa; artık o bilginin doğruluğuna hiçbir kuşku duyulmadan güvenilmesi gerekir.

Bunları söyleyen kişi, aşağıdakilerden hangisini bilginin doğruluk ölçütü olarak kabul etmektedir?

- A) Yararlılık B) Uygunluk
C) Açıklık D) Tutarlılık
E) Tümel uzlaşım

Descartes'in öne sürdüğü doğruluk ölçütüdür.

4. İnsan kimi zaman olayların nedenlerini birleştirme, daha ortaklaşa ve genel esaslara göre açıklama yapma eğilimi içinde olur. Bunun için insan yaşamı, dünyayı tek bir açıdan görmekle yetinmez; varlığı ve yaşamı bir bütün olarak görmek ister. Bu tıpkı bir şehrin ortasındaki birçok penceresi olan bir kulenin tepesinden bakmak gibidir. Elbette kulenin pencerelerinden de şehri izlemek mümkündür; ancak pencerelerden şehrin belirli bir bölümü görülür, fakat kulenin tepesinden bütün şehri görmek mümkündür. İşte insan sınırlı bir bölümü değil, bütünü görmek ister. Bu istek insanı sürekli bir arayış içinde olmaya, mutlak hakikati bilmeye iter. Bunun sonucunda da bütüncü bazı bilgilere ulaşır.

Parçada sözü edilen bilgi türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gündelik bilgi
B) Felsefi bilgi
C) Bilimsel bilgi
D) Teknik bilgi
E) Dini bilgi

5. Orta Çağ insanı yerin düz olduğunu iddia etmiştir, ancak olgular onun yanlış olduğunu göstermiştir. Herkesin yerin düz olduğuna inanması veya öyle kabul etmesi yerin düz olmasını sağlamaz; çünkü gerçekte öyle değildir ve dünya hiçbir zaman düz değildi.

Bunları söyleyen kişi aşağıdakilerden hangisini bilginin doğruluk ölçütü olarak kabul etmektedir?

- A) Yararlılık
B) Uygunluk
C) Apaçıklık
D) Tutarlılık
E) Tümel uzlaşım

6. İnsanda, hayatı ve varlığı derin bir şekilde kavrama gücü vardır. Bu kavrama gücü akla dayanmaz, duyguya, coşkuya ve sezgiye dayanır. İnsanın ruh dünyasına zenginlik katan bu kavrama, elbette insan ile yöneldiği nesne arasındaki ilgiden doğan bir bilgidir. Bu süreçte nesneye yönelen özne, nesneyi kendi bakış açısından görür, kendisine göre ifade eder. İnsan bu bilgiyi ifade aracı olarak sözcüklerin yanı sıra sesi, rengi ve maddenin çeşitli biçimlerini kullanır. Bu bilgi kişiden kişiye değişir fakat yöneldiği amaç değişmez; hepsinin amacı ortaktır.

Bu parça, aşağıdaki bilgi türlerinden hangisini açıklamaktadır?

- A) Gündelik bilgi
B) Teknik bilgi
C) Bilimsel bilgi
D) Felsefe bilgisi
E) Sanat bilgisi

Duyguya, coşkuya ve sezgiye dayanan, insanın ruh dünyasına zenginlik katan bilgi türü.

7. Elimdeki kağıt, önümde duran bilgisayar, oturduğum koltuk, odanın sıcaklığı bir doğru veya yanlış değil; gerçektir. Şu an elimde tutmuş olduğum kağıt beyazdır, bulunduğum oda soğuktur, önümdeki bilgisayar kapalıdır, oturduğum koltuk yumuşaktır, biçimindeki ifadeler ise gerçek değil; doğru ya da yanlıştır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Gerçek, önermenin konusudur.
B) Doğruluk, özne nesne ilişkisine dayanır.
C) Doğruluk ve yanlışlık, zihnin ürünüyle ilgilidir.
D) Gerçek, var olanlara ilişkin bilgilerin özelliğidir.
E) Gerçek, bilinçten bağımsız olarak var olandır.

8. Güvenilir, sağlam bilgilere ulaşmak istiyorsam, öncelikle her şeyi tamamen yıkararak, ta temelden, yeniden başlamak en iyi yoldur. Bu şüphe etmekten sakınmak değil, aksine her şeyden şüphe etmeyi yeğliyor ve şüphe edilebilecek herhangi bir şeyi kabul etmeyi reddetmek içindir. Çünkü ancak bu yolla şüphe edilemeyecek bir şeyin varlığını keşfedebiliriz. Eğer bir evin çürümüş ağaçları ve oynak temelleri varsa, çözüm evin orasını burasını onarmak değildir; tamamen yıkmaktır ve evi sağlam temeller üzerine yeniden inşa etmektir.

Bu parçada ifade edilen görüşleri savunan filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) D. Hume
B) Aristoteles
C) Descartes
D) A. Comte
E) Immanuel Kant

Parçada şüphecilik doğru bilgiye ulaşmada yöntem olarak kullanılmaktadır. Metodik şüpheciliğin öncüsü olan düşünür.

1-C 2-D 3-C 4-B 5-B 6-E 7-D 8-C

1. Biz doğrunun ne olduğunu kesin olarak bulamayız; sadece deneyimlerimizin yaşamsal bir açıklamasını kendimize göre verebiliriz. Buna göre biz doğruluğun her zaman herkes için güven altında olduğunu ileri süremeyiz.

Bu parçada dile getirilen bilgi görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pozitivizm
B) Empirizm
C) Septisizm
D) Rasyonalizm
E) Entüsyonizm

Her tür bilgi savını kuşkuyla karşılayan, bunların temellerini, etkilerini ve kesinliklerini irdeleyen, ayrıca aklın kesin bir bilgi elde edemeyeceğini, hakikate erişilse dahi sürekli ve tam bir şüphe içinde kalınacağını savunan felsefi görüş.

Çözümlü Soru

2. Batlamyus'un ortaya koyduğu yer merkezli evren modeline göre, gök cisimleri Dünya'nın etrafında dolanmaktadır. Orta Çağ Avrupa'sında bu genel kabul eden bir kuramdı. Peki bir kuramın genel kabul görmesi, herkesin onaylamış olması onu doğru yapması için yeterli midir? Buna karşın Kopernik'in Güneş merkezli evren modeline göre, gök cisimleri Güneş'in etrafında dolanır. Bu kuramı ise bir kişinin savunmuş olması, herkesin reddetmesi onu yanlış mı yapar? Elbette hayır. Yanlış olan bir şeyin tüm insanlar tarafından doğru kabul edilmesi, onaylanması onu doğru yapmadığı gibi; doğru olan bir şeyi de reddetmesi yanlış yapmaz.

Bu parçada aşağıdaki bilginin doğruluk ölçütlerinden hangisi eleştirilmektedir?

- A) Yararlılık
B) Uygunluk
C) Apaçıklık
D) Tutarlılık
E) Tümel uzlaşım

3. Aşağıdakilerden hangisi dogmatik bilgi kuramlarına **aykırı** bir ifadedir?

- A) İnsan kesin doğrulukta olan bilgilere sadece aklıyla ulaşabilir.
B) İnsan aklında doğuştan gelen hiçbir bilgi yoktur; tüm bilgilerimiz duyu ve algıdan gelir.
C) Doğru bilginin ne olduğu insanlara göre değişir.
D) İnsan mutlak hakikate ancak her şeyden şüphe ederek varabilir.
E) Hakikat akıl veya deneyle değil, sezgi ile bilinir.

Dogmatizmin iki anlamı vardır: Biri, bir inancın hiç eleştirmeden körü körüne, sorgusuz sualsiz benimsenmesi; diğeri, zihnin varlık hakkında doğru ve kesin bilgi edinebileceğini öne süren rasyonalizm, empirizm, pozitivizm gibi felsefi görüşler

4. Akşam üzeri işim bitince, binmek üzere park ettiğim arabamın yanına gittim. Fakat mavi renkli olan arabam karanlıkta siyah görünüyordu. O an acaba bu başka bir araba mı, ben arabamı başka bir yere mi park ettim, diye kendi kendime sordum. Fakat bu sokağa ve buraya park ettiğimden hiç kuşku yok. Burada görme duyusu bana arabanın siyah olduğunu söylüyor. O koşullar altında gördüğüm arabanın siyah mı, yoksa mavi mi olduğu konusunda edindiğim bilgi, zihnimde bulunan arabamın rengiyle ilgili bilgiyle uyuşmuyor. Çünkü zihnimde beş yıldır kullanmış olduğum arabamın hep mavi renkli olduğu bilgisi var.

Bu parçada belirtilen bilginin doğruluk ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yararlılık
B) Uygunluk
C) Apaçıklık
D) Tutarlılık
E) Tümel uzlaşım

Arabanın rengiyle ilgili önermenin doğruluğu belirlenirken, arabayla ilgili zihinde var olan bilgi ölçüt alınmaktadır. Yani bilginin bilinenle çelişmemesi gerekir.

5. Düşüncelerimiz ancak yaşantımızla doyurucu ilişkiler kurmamıza yardımcı oldukları ölçüde doğrudur.

Bu ifadede doğruluğun ölçütü olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Yararlılık
B) Uygunluk
C) Apaçıklık
D) Tutarlılık
E) Tümel uzlaşım

6. Uçan bir halı görsek tepkimiz ne olur? Hepimiz böyle bir şeyin imkansız olduğunu, bunun bir tür illüzyon olabileceğini düşünür; şaşkınlık ve hayretle karşılırız. Çünkü yaşamımızda şimdiye kadar böyle bir olaya hiç tanık olmadık. Ancak çocuklar için böyle bir şeyin olabilmesi mümkündür. Çünkü çocukların zihninde böyle imkansızlıklar daha yer edinmemiştir. Yetişkinler ise aynı tip olaylarla sürekli aynı şekilde karşılaştıkları için zihinlerinde oluşan bir alışkanlık var. Onlar bu alışkanlıklara dayanarak bir halının uçmasını imkansız görürler. Çocukların zihninde ise bu tür bir alışkanlık olmadığı için onlar halının uçmasını mümkün görür.

Buna göre yetişkinlerin halının uçmasını şaşkınlıkla karşılamalarının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın karayış gücünün sınırlı olması
B) Farklı yorumlamaya açık olması
C) Kolaylıkla yanlışlanabilir olması
D) Akıl ilkelerine ters düşmesi
E) Deneyimlerine aykırı olması

Bu soruyu çözemediyse Empirist düşünür D. Hume'nin nedensellik (determinizm) ilkesi ile ilgili görüşlerini tekrar irdeleyiniz.

7. Gördüklerim, işittiklerim, dokunduklarım, kokladıklarım, tattıklarım hepsi beni aldatmış olabilir. Dahası çıkarımlarım, bildiklerim, öğrendiklerim de yanlış olabilir. Ancak tüm bunların gerçekliğinden, doğruluklarından kuşkulansam da, kuşku duymayacağım bir şey vardır; o da, kuşku duyduğumdan kuşku duyamam.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Düşünmek var olmaktır.
B) İnsan her şeyin ölçüsüdür.
C) Süjeden bağımsız nesnel dünya vardır.
D) İnsan bilgisi duyuların bildirdikleriyle sınırlıdır.
E) Gerçeğin ne olduğu hiçbir zaman bilinemez.

Descartes'in bilgi kuramında başvurduğu metodik şüpheciliğe dayalı akıl yürütmesi sonucunda ulaştığı ünlü sonuç.

8. Arşimet suyun kaldırma kuvveti ile ilgili birçok olay gözlemlemiş, deneyler yapmıştır. Fakat bunların sonucunda bir türlü suyun bazı cisimleri niçin kaldırdığını bazılarını niçin kaldırmadığını ortaya koyamamıştır. Ancak bir gün hamamda yıkılırken su üzerinde yüzen su kabını görünce ansızın "buldum buldum" diyerek suyun kaldırma kuvveti ile ilgili yasayı bulmuştur. Bu süreç sonunda ortaya çıkan bilgide; Arşimet özne, su ve suda bulunan cisimler ise nesnedir.

Burada, özne ve nesne arasında ilişki kurularak suyun kaldırma kuvvetinin bulunmasında, aşağıdaki bilgi aktarlarından hangisi daha etkin rol oynadığı söylenebilir?

- A) Duyum
B) Anlama
C) Düşünme
D) Algı
E) Açıklama

1-C 2-E 3-C 4-D 5-A 6-E 7-A 8-B

1. İnsanın evrendeki tek akıllı varlık olduğunu biliyorum; fakat bunun böyle olduğundan da emin değilim.

Bunları söyleyen kişi, aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilir?

- A) Septik
B) Empirist
C) Rasyonalist
D) Pozitivist
E) Pragmatist

Duyular ve akıl bize nesnelere olduğu gibi değil, gördükleri gibi yansıtırlar. Yani kesin bilgiye ulaşmak olanaksızdır.

Çözümlü Soru

2. Dünyadaki durumumuz hayatı boyunca mağarada yaşayan insanlara benzer. Mağaradaki insanlar, dışarıya çıkmaya da korkmaktadırlar ve hiç dış dünyayı görmediklerinden sadece mağarada ne varsa onunla yetinmişlerdir. Mağaranın açık olan yerlerinden mağaranın duvarına yansıyan gölgeleri gören mağara insanları, bunları gerçek sanmaktadır. Çünkü yaşamları boyunca hep bunları görmüşlerdir. Oysa bu gölgeler gerçek değildir; çünkü sürekli değişirler ve zaman zaman kaybolurlar. Eğer bir insan duyularına takılıp kalır ve aklını etkin şekilde kullanmazsa mağara insanından bir farkı kalmaz. Ancak aklını kullanan kişi hakikatin dışarıda olduğunu bilebilir. Buna göre mağaranın karanlığından aklıyla kurtulup aydınlığa kavuşan kişiye de "aydın insan" denir.

Platon'un mağara alegorisini anlatan bu parçaya göre, aydın insan için; "mağara duvarına yansıyanlar" ile "mağaranın dışı" sırasıyla aşağıdaki kavramlardan hangilerine karşılık gelir?

- A) Episteme bilgisi - Hakikat
B) Doğrulanmış bilgiler - İlk bilgiler
C) Deneysel alan - Nesnelere evreni
D) İdealar dünyası - Fenomenler dünyası
E) Fenomenler dünyası - İdealar dünyası

3. Felsefede varlık, bilgi, ahlak gibi çeşitli alanlarda düşüncelerini ileri süren her filozof, bu görüşlerinin dayandığı gerekçelerini de birlikte ortaya koyar.

Bu parçada bilgi felsefesinin hangi kavramı vurgulanmaktadır?

- A) Tutarlılık
B) Gerçeklik
C) Deneyim
D) Doğruluk
E) Temellendirme

4. Aristoteles'e göre, idealar yaşadığımız evrendeki varlıkların içinde "öz" halinde bulunur. Bu öze "form" adını veren Aristoteles, formun maddeye biçim kazandırıp varlıkların ortaya çıkmasını sağladığını ileri sürer. Örneğin, bütün atlar, atlara özgü olan ortak bir "form"a sahiptir. Her bir at, bu at formundan pay alarak biçim kazanır ve varlık dünyasında belirir. Varlık dünyasında gördüğümüz tek tek atlar için; "Bu siyah at tek tırnaklıdır" dediğimizde bunun nedensel bilgisi, bireysel olanın pay aldığı tümel kavramdır. Buna göre, "Bütün atlar tek tırnaklıdır." yargısından; beyaz at, siyah at, midedilli, Arap atı gibi her bir at için "tek tırnaklıdır" yargısını çıkarmak mümkündür.

Bu parçaya dayanarak aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Form, zamanla değişmeyen tümel gerçekliktir.
B) Form, nesnelere bağımsız bir gerçeklik değildir.
C) Form, tek tek varlıklardan edinilen gözlemlere dayalı olarak oluşur.
D) Tekil varlıkların bilgisi, akıl yürütmek suretiyle genel olandan çıkarılır.
E) Aynı türden varlıklar aynı formu paylaşır.

Aristoteles rasyonalist bir düşünürdür. Bilginin kaynağını akıl ile temellendirir.

5. Bilginin doğruluk ölçütü; ne yargının betimlediği nesnesine uygunluğu ne zihindeki bilgilerin birbirleriyle tutarlılığı ne çoğunluğun onaylaması ne de bilginin açık ve seçik olmasıdır. Bilginin doğruluk ölçütü öznedir.

Bu parçadaki görüş, aşağıdakilerden hangisine yakındır?

- A) Descartes'ın rasyonalizmine
B) Protagoras'ın septisizmine
C) H. Bergson'un entüisyonizmine
D) J. Locke'in empirizmine
E) A. Comte'un pozitivizmine

İnsan her şeyin ölçüsüdür. Her şey, insana yani özneye nasıl görünüyorsa öyledir.

Çözümlü Soru

6. Felsefenin bir tek işlevi vardır, o da bilimsel yöntemlerle elde edilen bilgiyi ifade eden dili çözümlenektir. Bu da modern mantık yardımıyla yapılabilir. Dil içindeki çeşitli terimlerle ifade edilen önermeler, olguları dile getirir; böylece dil olguların bilgisini, gerçekliğin yapısını verir. Buna göre dilin yapısı düşünceyi de sınırlar. Bu nedenle dilin belirlediği sınırın ötesinde kalanlar "saçma"dır. Felsefenin görevi bilimsel yöntemlerle elde edilemeyen bu saçma bilgileri elde etmek değildir. Onun görevi, dilsel önermeleri doğrulamaktır.

Bu parçada sözü edilen yaklaşım, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kritisizm
B) Empirizm
C) Pozitivizm
D) Analitik felsefe
E) Rasyonalizm

Çözümlü Soru

7. **Aşağıdakilerden hangisi "rasyonalizm" bilgi kuramına aykırı bir görüştür?**

- A) Doğru bilgiye tek tek gözlemlerden genele doğru akıl yürüterek ulaşılabilir.
B) Duyularımızla nesnelere doğru bilgisini edinemeyiz.
C) İnsan zihninde doğuştan gelen önsel (apriori) bilgiler vardır.
D) Mutlak bilgi, ezeli değişmeyen idelere ve formlara ait olan bilgidir.
E) Mantık ilkeleri ile düşünebilen insan doğru bilgileri şüphe duymaksızın akıl ile kavrar.

8. Fizik öğretmeni "Boşlukta tüm cisimler aynı hızda düşer." yasasını sınamak için laboratuvarında kalın bir kitap ile bir defter sayfasını aynı yükseklikten aşağı bırakır. Öğrenciler ağır olan kitabın daha önce düştüğüne tanık olurlar. Bunun üzerine öğretmen, boşlukta kitap ile defter sayfası aynı anda düşmesi gerekirken niçin kitap, defter sayfasından daha önce düşmüştür, diye öğrencilere sorar. Öğrencilerden biri, "öğretmenim, çünkü atmosfer var; bu nedenle aynı anda düşmediler, hava direncinin olmadığı ortamlarda tüm cisimler aynı hızda düşer" der.

Parçada öğrencinin, öğretmenin sorduğu soruya cevap vermesinde, aşağıdaki bilgi aktarımından hangisi daha etkin rol oynadığı söylenebilir?

- A) Çağırışım
B) Algı
C) Düşünme
D) Açıklama
E) Anlama

Olaylar arasındaki neden-sonuç ilişkisinin ortaya konması

1-A 2-E 3-E 4-C 5-B 6-D 7-A 8-D

Çözümlü Soru

1. Platon'un bilgi görüşüne göre, ideaların bilgisi aşağıdakilerden hangisine karşılık gelir?

- A) Fenomen
- B) İnanç
- C) Deneyim
- D) Doxa
- E) Episteme

2. – Eskimoların yaşlı insanları soğukta yalnız başına bırakıp ölüme terk etmeleri bize göre çok yanlıştır; fakat bu uygulama bir Eskimo için hiç de yanlıştır.
- Yaşlı insanlara çocukları bakar değer yargısına sahip insanlar için yaşlıların huzurevine bırakılması çok ayıptır. Fakat bu durum dünyadaki pek çok insan için yapılacak en iyi davranıştır.
- Yüzyıl öncesinde doğru kabul edilen bir şey, bugün yanlış kabul edildiği gibi; bugün doğru dediklerimiz de belki yüzyıl sonra yanlış denilecektir.

Bu görüşlerin dayandığı varsayım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mutlak bir doğru yoktur.
- B) Doğruluğun ölçütü nesnesine uygunluktur.
- C) Doğru bilgi, doğru akıl yürütmeye olanaklıdır.
- D) Davranışlar değişir, değerler değişmez.
- E) Gerçeğin ne olduğu zamanla ortaya çıkar.

Septisizm yaklaşımını destekleyen bir bakış açısı

3. Zihnimizde daha önce duylardan geçmemiş olan hiçbir şey bulunmaz. Bir çocuk, kaynamış suyun elini yakacağıının bilgisine ancak kaynamış suyla bir şekilde dokunduktan sonra ulaşabilir.

Bu parçada ele alınan bilgi görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kritisizm
- B) Empirizm
- C) Pozitivizm
- D) Septisizm
- E) Rasyonalizm

Deneyim bilgisi

Çözümlü Soru

4. Bir çocuk abisine bir resim göstererek, "Bak abi bu amca sigarasını güneşe değdirerek yakıyor" der. Abisi, "Hayır hiç kimse güneşe dokunamaz; çünkü güneş hem çok uzakta hem çok sıcak" der. Küçük kardeş abisinin söylediğine inanmaz, "Hayır, dokunuyor işte" der ve başlarlar tartışmaya! Aslında duylara dayanan tüm bilgilerimiz bu şekilde tartışmaya açıktır. Buna karşılık iki kardeş, "Eşitliğin iki tarafında aynı işlem yapılırsa eşitlik bozulmaz" ilkesinin doğruluğu konusunda tartışmazlar. Hatta okuma yazma bilmeyenler de dahil olmak üzere dünyadaki herkes bunu doğuştan bilir ve doğruluğundan hiçbir şekilde kuşku duymazlar.

Bu parçada, aşağıdaki bilgi kuramlarından hangisinin görüşleri savunulmaktadır?

- A) Empirizm
- B) Pozitivizm
- C) Fenomenolojizm
- D) Rasyonalizm
- E) Analitik felsefe

Çözümlü Soru

5. I J. Locke
II. R. Descartes
III. D. Hume
IV. F. Hegel
V. H. Bergson

Yukarıdaki filozoflardan hangileri, mutlak bilginin kaynağı konusundaki görüşleriyle rasyonalizm yaklaşımına karşı çıkmışlardır?

- A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) IV ve V
E) I, III ve V

6. Farabi'ye göre, varlıkta güç halinde bulunan bir şey kendiliğinden fiil/eylem alanına çıkamaz. Bu bağlamda insanda edilgen bir güç olarak bulunan akıl kendiliğinden soyutlama yapamaz ve bilgi üretmez. Dolayısıyla onu güç halinden fiil alanına çıkarabilecek olan, sürekli fiil halindeki bir etken olabilir. İşte edilgen güç halindeki insan aklına dışarıdan etki ederek onu fiil alanına çıkarabilecek olan, ancak sürekli aktif durumdaki etkin akıldır.

Bu parçaya dayanarak Farabi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilginin kaynağını akıl olarak kabul etmektedir.
B) Aklın varlıkların sadece görünüşünü bilebileceğini savunmaktadır.
C) Doğru bilginin akılda doğuştan var olarak kabul etmektedir.
D) Aklın, varlığın bilgisini edinme gücünü sınırlı görmektedir.
E) Aklın her şeyi olduğu gibi bilemeyeceğini öne sürmektedir.

Çözümlü Soru

7. Bir marangoz ustası, çırağına bir iş verir. Çıрак verilen işi yapar ve ustasına gösterir. Usta işi inceler ve ardından, "Fena olmamış, fakat senin biraz daha pişmeye ihtiyacın var; hiç kimse anasından bilerek doğmaz" der.

Bu parça, aşağıdaki bilgi kuramlarından hangisini destekler niteliktedir?

- A) Kuşkuçuluk
B) Sezgicilik
C) Deneycilik
D) Akılcılık
E) Eleştiricilik

8. Kare şeklindeki kuleye uzaktan baktığımda silindirmiş gibi; suya batırılan cisim de kırk gibi görünüyor. O halde duyularım beni bazen aldatıyorsa her zaman aldatıyor olabilir. Bu durumda hiçbir şey görüldüğü gibi olmadığını varsaymalıyım. Örneğin, odanın bir köşesinde bulunan sobanın bir rüya veya bir halüsinasyon olmadığından nasıl emin olabilirim? Belki de, kötü bir cin benimle oyun oynuyor. Ancak burada kuşku duyamayacağım tek bir şey var; o da, tüm bunları benim düşünüyorum olmam.

Descartes'in parçadaki görüşüne dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İnsan var olduğu için düşünür.
B) Özne apaçık olarak vardır.
C) Doğru, koşullara göre değişir.
D) Bilgi nesneye dayanır.
E) Hiçbir şeyden hiçbir zaman emin olunamaz.

1-E 2-A 3-B 4-D 5-E 6-A 7-C 8-B

1. İnsan aklında doğuştan var olduğu kabul edilen, deneyden önce gelen, önsel bilgiler aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilmektedir?

- A) Episteme
- B) Aposteriori
- C) Apriori
- D) Töz
- E) Fenomen

2. "Öyle bir kimse düşünelim ki, en güçlü akıl ve düşünme yetileriyle donatılmış olarak bu dünyaya birdenbire gelmiş olsun. Gerçekten, nesnelerin sürekli olarak art arda gelişini ve birbirini izleyen olayları hemen gözleyecektir; ancak bundan öte bir şey bulamayacaktır. O halde, her 'a olayı'ndan sonra bir 'b olayı'nın gelmesi, bize, bu iki olay arasında zorunlu bir ilişki olduğunu göstermez. Bu, zihinsel bir alışkanlıktan ibarettir. Belirli bir durumda, sadece bir olay, bir başkasından önce geliyor diye birini diğeri için zorunlu olduğu fikrine kapılmak akla uygun bir şey değildir. Bunların bir araya gelmeleri rastgele ve gelişigüzel olabilir."

D. Hume bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Doğada zorunlu bir neden sonuç bağının olduğunu
- B) Doğa yasalarının dayanaklarının akılda var olduğunu
- C) Nedensellik ilkesinin deneyin bir ürünü olduğunu
- D) Deney bilgisinin ancak aklın yardımıyla kesinlik kazanacağını
- E) Gerçeğin ne olduğunu bilmede insan yetilerinin sınırlılığını

Çözümlü Soru

3. I. Akıl ve deney bilgi edinmede her biri tek başına yeterlidir.
 II. İnsan zihniyle hem fenomenleri hem de nesneleri bilebilir.
 III. İnsan bilgisi deneyle başlar fakat deneyden doğmaz.
 IV. Fenomenler dünyası, zihnin imkanlarına, yapısına ve formlarına göre bilinebilir.
 V. Duyumlar olmadan akıl, akıl olmadan duyumlar kendi başlarına bilgi üretemezler.

Yukarıdakilerden hangileri Kant'ın bilgi görüşüne aykırıdır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) IV ve V
- E) I, III ve V

4. Gerçeğin özü çatışan zıtlardan oluşur. Özdeki çatışma yaratıcı olan diyalektik hareketin kaynağıdır. Her yerde her şey kendi karşısına dönüşmektedir. Her varlık karşısını kendi içinde taşır. Dolayısıyla her şey kendi kendisiyle savaş halindedir. Antitez, teze karşı yürüttüğü savaşı, sürekli kendini ve onu yok eden bir sentez doğurmakla çözümler. Sentez, üst düzeyde, tezle antitezin hem yok olması hem gerçekleşmesidir. Yaşını doldurup adam olan çocuk, diyalektik olarak yok olmuştur. Eğer çocuk araba altında kalarak ölürse bu mekanik olarak yok değildir. Bu varlığın kendi bünyesine yabancıdır, çünkü dışarıdan gelmedir. Dış müdahaleler ise hiçbir şekilde yaratamazlar.

Parçadaki görüşleri savunan filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hobbes
- B) Hegel
- C) Aristoteles
- D) Descartes
- E) Herakleitos

5. Eşyanın kesin bilgisine, aracısız bir şekilde, doğrudan, bir bütün olarak sezgi ile varılabileceğini, bilginin kaynağının sezgi olduğunu ileri süren görüş, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kritisizm
- B) Entüisyonizm
- C) Fenomenolojizm
- D) Rasyonalizm
- E) Analitik felsefe

Henri Bergson'un savunduğu bilgi kuramı, sezgicilik

6. "Doğru bilgi olanaklı mıdır?" sorusunun cevabını arayan Gazali, öncelikle sahip olduğu bilgileri tek tek araştırır ve kendisinde doğru bilginin olmadığını, sadece duyular ile akli ilkelerin bulunduğunu anlar. Gazali, titizlikle yaptığı ilmi ve felsefi incelemeler sonunda, bilginin imkanı konusunda duyulara da akla da güvenilemeyeceğini anlamıştır. İki ay boyunca birtakım manevi ve ruhi sıkıntılar yaşayan Gazali, sonunda gerçek bilginin ancak insanın kalbinde doğan bir nur, bir sezgi ile mümkün olduğu sonucuna varmıştır.

Bu parçaya dayanarak Gazali ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi ileri sürülebilir?

- A) Her şeyden kuşku duymayı kendine bir amaç edindiği
- B) İnsanda doğuştan gelen bilgilerin var olduğunu kabul ettiği
- C) Doğru bilginin, duyu verilerinin akıl ile düzeltilmesiyle olanaklı bulunduğu
- D) Bilgi felsefesinin temelini kesin bilginin elde edilmesi üzerine kurduğu
- E) Güvenilir bilgilere kendi deneyimlerinden edindikleriyle ulaşabildiği

Eğer soruyu çözemediyseniz, MEB Felsefe Ders Kitabı 44.sayfa Entüisyonizm (Sezgicilik) görüşünü tekrar okuyunuz.

7. Descartes'ın "Bu işte, yalnızca şüphe etmek için şüphe eden ve her zaman kararsız görünen şüpheleri taklit ettiğim sanılmasın" dediği gibi, şüphe, sağlam ve kesin bilginin bir anahtarı, hakikate ulaşma yolunda yalnızca bir binektir.

Bu parçada sözü edilen yaklaşım, aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Çözümleyici felsefe
- B) Fenomenolojik yöntem
- C) Tümevarımcı yaklaşım
- D) Metodik şüphe
- E) Pragmatik yaklaşım

8. İnsan, mutlak olanı bilmenin ne kadar imkansız olduğunu artık anlamalıdır. Evrenin nereden gelip nereye gittiğini, olayların iç yüzünü aramaktan vazgeçmelidir. Sadece akıl yürütme ve gözlemler yardımıyla doğanın işleyiş kanunlarını, değişmez olan, devamlılık ve benzerlik gösteren ilişkilerini bulmaya çalışılmalıdır. Çeşitli özel olaylarla birtakım genel olaylar arasında bağlılık kurulmak suretiyle olayların açıklanması gerçek sınırları içine oturtulmuş olur. Bilim ilerledikçe de, bilinmeyen genel olayların sayısı azalır.

Bunları söyleyen kişinin görüşü, bilgi kuramıyla ilgili aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine uyumaktadır?

- A) Kritisizm
- B) Rasyonalizm
- C) Empiriz
- D) Pragmatizm
- E) Pozitivizm

Doğru bilgiyi olguya dayandıran, metafizik yaklaşımları reddeden sadece deneysel yöntemlerle ispat edilen bilimsel bilgiyi kabul eden felsefi yaklaşım

1-C 2-C 3-A 4-B 5-B 6-D 7-D 8-E

Çözümlü Soru

1. Bergson'un sezgici bilgi felsefesi için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?
- A) Gerçeğin ne olduğu, deneye veya akla başvurmadan doğrudan kavranır.
- B) Kesin bilgiye, mantıksal çıkarımlar yaparak adım adım düşünmeyle ulaşılabilir.
- C) İnsan akıl yoluyla kavranamayacak gerçekleri derin düşünmeyle bilebilir.
- D) İnsan gerçekliği dolaysız olarak içten bir duyuşla kavrayabilir.
- E) Bütün, bilinçli bir düşünme olmaksızın, bir kerede, bir bakışta tümüyle ele geçirilebilir.

Çözümlü Soru

2. Deney ve gözlemlerle çevreden sürekli malzeme toplayan fakat bunlarla bir hipotez geliştiremeyenler karıncalara benzer. Karıncalar sürekli yiyecek toplar, biriktirir; fakat kendisi buna bir katkıda bulunmaz. Oysa bilim insanı, arılar gibi olmalıdır. Arıların birçok çiçekten topladığı çiçek özlerini birleştirip bal yapmaları gibi; bilim insanı da deney ve gözlemlerle topladığı verileri hipoteze dönüştürmeli, sonra da doğa kanunlarıyla ilintili hipotezleri olgularla uygunluklarını araştırmalıdır.

Bu parçada eleştirilen görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilginin doğruluğunun zihinde temellendirilebileceğini öne süren, rasyonalizm
- B) Kesin bilgiye ulaşmanın imkansız olduğunu savunan, septsizizm
- C) Kesin bilgiye akli ve deney birlikteliği ile ulaşılabilirliğini ileri süren, kritisizm
- D) Bilginin kaynağının deney verileri olduğunu öne süren, empirizm
- E) Bilginin doğruluk ölçütünün sonuçlarının belirlendiğini ileri süren, pragmatizm

3. Bilinebilir olanın yalnızca olgular olduğunu varsayan, gerçek bilginin temelini gözlenebilir ve algılanabilir olan olaylara dayandıran, salt aklın bilginin temeli olamayacağını savunan, metafizik problemlerle, varlığın iç yüzünü araştırmakla uğraşmayı gereksiz gören yaklaşıma "pozitivizm" denir.

Buna göre, pozitivizm bilgi kuramının aşağıdaki sorulardan hangisiyle ilgilenmesi beklenmez?

- A) Varlığın özü nedir?
- B) Bilimin amacı nedir?
- C) Bilginin kaynağı nedir?
- D) Kesin bilgi olanaklı mıdır?
- E) Doğru bilginin ölçütü nedir?

4. Wittgenstein'a göre, birçok kafa karışıklığı dil tale çıktı için ortaya çıkar. İçinde yaşadığımız dünya duyu verilerinin, ancak hakkında konuştuğumuz fiziksel nesnelere dünyasıdır. Dünyanın gerçekliği ise, dille örülür onca örgünün altında saklıdır. Buna göre dil içindeki bir sözcüğü, o dilin, dil bilgisi kurallarına uygun olarak kullanırsak hiçbir sorun çıkmaz. Aksi durumda felsefi sorunlar dil tale çıktığında, yani dilin kendine özgü yapısı zorlandığında belirir.

Bu parçada sözü edilen bilgi görüşü, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kritisizm
- B) Empirizm
- C) Pozitivizm
- D) Rasyonalizm
- E) Analitik felsefe

Kavandırma

Wittgenstein hangi bilgi kuramının temsilcisidir?

5. Aşağıdakilerden hangisi "pragmatizm" bilgi görüşüne uygun bir ifadedir?
- A) Bir bilgi doğruysa aynı zamanda yararlıdır.
- B) Nesnesine uygun olan bilgiler yararlı ve doğrudur.
- C) İnsan yaşamında işe yarayan şeyler doğru ve gerçektir.
- D) Bir bilgi deney ve gözlemler sınılandığında hep aynı sonucu veriyorsa kesindir.
- E) Mantık ilkeleri ile düşünen insan yararlı bilgileri de şüphe duymaksızın kavrar.

Önemli olan bilginin uygulamadaki sonucudur.

Çözümlü Soru

6. Bir çocuk, nesnelere ilgili olarak sınırlı sayıda da olsa bir bilgiye sahiptir. Ancak çocuğun bu bilgisinin önemli bir bölümü başta aile ve çevrenin, toplumsal koşulların sonucunda kazanılmaktadır. Buna göre, toplumsal çevreden soyutlanmış olan, örneğin, adada tek başına büyüyen bir çocukla, toplumsal çevrede büyüyen bir çocuğun nesnelere yönelik bakış açıları da farklılık gösterir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Öznenin, nesne ile karşılıklı etkileşiminin kendiliğinden bilgi ürettiği söylenemez.
- B) Bilgi, toplumsal pratikten soyutlanarak düşünülemez.
- C) İnsan her şeyin ölçüsüdür; her şey, insana nasıl görünüyorsa öyledir.
- D) Bilgi, nesnel gerçekliği olduğu gibi yansıtmaz.
- E) İnsan, aklıyla varlığın özünü kendiliğinden bilebilir.

7. UFO denilen gizemli nesne var mı, yok mu? Var dediğimizde de yok dediğimizde de fark etmiyorsa bunu bilmenin benim için bir önemi yoktur. Ancak, "UFO var ve dünya dışı bir yaşam taşımaktadır" dediğimde ve bu bilgiler benim işime yararsa bunlar doğrudur.

Bunları söyleyen kişinin görüşü, bilgi kuramıyla ilgili aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine uygundur?

- A) Septisizm
B) Pragmatizm
C) Empirizm
D) Pozitivizm
E) Rasyonalizm

Çözümlü Soru

8. İnsanın düşünme gücü, duyuşsal algıların sınırlarını aşabilir. Ancak bu güç, duyuşsal algılar olmadan asla gerçekleşemez. Örneğin, beyazlık yoktur. Biz beyazlığı; beyaz taş, beyaz duvar, beyaz çiçek gibi nesnelere soyutlamak suretiyle bilebiliriz. Bu soyutlama sürecinde düşünce, nesnel gerçekliği yansıtırken, hep nesnel gerçeklikten kopma ve birtakım kuruntulara düşme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu tehlike ancak düşünce ürünleri deney ve gözlemlerle sınanarak önlenmektedir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilinebilir olan yalnızca olgulardır.
- B) Hiçbir şey kendi başına var olamaz.
- C) Süje, nesnelere ayna gibi yansıtır.
- D) Bilgi nesnel gerçekliğe bağlıdır.
- E) Varlık süjeden bağımsızdır.

1-B 2-D 3-A 4-E 5-C 6-E 7-B 8-D

1. "En doğru bilimsel hipotez, en iyi işleyendir; dini alandaki hipotezler için de bu geçerlidir"

W. James'in bu sözüne göre doğru bilgi nedir?

- A) Hiçbir kuşku duyulmayacak şekilde güvenilir olan bilgidir.
B) Alanında uzman olanların üzerinde uzlaştığı bilgidir.
C) Kendi kendisiyle ve aynı konudaki başka önermelerle çelişmeyen bilgidir.
D) Düşüncenin, betimlediği nesnesine tam uygun olan bilgidir.
E) Pratik yaşamda, sonuç itibarıyla yararlı olan bilgidir.

W. James'in bu sözü pragmatik bir bakış açısidir.

2. Duyusal bilgide düşünsel ögeler bulunduğu gibi, düşünsel bilgide de duyusal ögeler vardır. Duyularımız olmasaydı nesnelere fark edemedik, fakat anlama gücümüz de olmasaydı bu kez nesnelere kavrayamazdık. "İnsanlar algımlarken de düşünürler" deyişi, kişilerin nesneyi kavrayarak algıladığını dile getirmektedir. İnsan düşünce gücüyle duyusal algıların sınırlarını aşabilir. Ancak bu bilgiler kesin ve evrensel değildir. Çünkü insan numeni bilemez; ancak fenomeni bilebilir. Buna göre kesin bilgi, fenomen alanla sınırlıdır.

Bu parçadaki görüşler aşağıdakilerden hangisine yakındır?

- A) Descartes'in rasyonalizmine
B) A. Comte'un pozitivizmine
C) I Kant'ın kriticizmine
D) J. Dewey'nin pragmatizmine
E) H. Bergson'un entüsyonizmine

"Görüsüz kavramlar boş, kavramsız görüşler kördür" sözü kime aittir?

3. Husserl, algılanan, hatırlanan ve deneyimlenen, deneyimde kendini açığa vuran her şeyi, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle adlandırmaktadır?

- A) İdea
B) Form
C) Töz
D) Apriori
E) Fenomen

Görünümler dünyası

4. Olgular bireylerden bağımsız nesnel gerçeklikler olarak doğada vardır. Deneyle edinilmeyen her bilgi geçersizdir. Her türlü bilgi maddi bir nesnelige dayanmak zorundadır. Felsefenin amacı, doğada değişmez kanunları, katı bir determinizm içinde nedenleri ve sonuçları ile araştırmaktır. Nasıl ki kimyasal ve fiziki formüller tespit edebiliyorsak evrendeki her şey hakkında da yasalar tespit edebiliriz. Şimdiye kadar gök ve dünyadaki nesnelere için nasıl yasalar ortaya koyulduysa, toplumlar için de bu tür yasalar ortaya konulabilir. Çünkü gözlemlenebilir her olgu ve olay doğal yasalardan dışında kalmaz.

Bu parçadaki görüşle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilime karşı kayıtsız-şartsız bir bağlılık içindedir.
B) Düşünme ilkeleri doğaya dikte edilmektedir.
C) Doğa ötesi güçlerin yadsınamayacağı ileri sürülmektedir.
D) İnsanın aklına yönelik eleştirel bir tutum sergilenmektedir.
E) Doğayı, kendi içindeki gizli güçlerle açıklamaktadır.

Parçada dile getirilen görüşler hangi akımı yansıtmaktadır?

5. İnsan düşüncesinde teoloji ve metafiziğe yer yoktur; varlığın bilgisi nesnel incelemelerle anlaşılabilir. Bilginin kaynağı gözlem, duyu, deney ve araştırmadır. Bu nedenle gözlenebilir, algılanabilir gerçek bilginin temeli olan sadece olgulardır. Salt akıl bilginin temeli olamaz. Çünkü akıl ile metafizik durumları da olanaklı görülür. Yalnızca bilimsel yöntemlerle elde edilen bilgileri doğrudur.

Bu parçada sözü edilen bilgi görüşü, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Septisizm
B) Pragmatizm
C) Empirizm
D) Pozitivizm
E) Rasyonalizm

6. Bir evin sarı renkli ön yüzeyini gördüğümüzde doğrudan onun üç tarafı daha olduğunu ve onun da sarı olduğunu düşünürüz. Oysa o yapının diğer üç tarafı olmayabilir, olsa da sarı olmayabilir. O halde yanılmamak için öncelikle genel olarak bina denilen yapıya dair bildiklerimizi ayrıca almaları ve bilme sürecine bu varsayımlarımız olmadan başlamalıyız.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Bir nesnenin bilgisi nesnel olarak sınanabilir olmasıyla olanaklıdır.
B) Bir nesneyle bağ kurmadan önce ona dair tüm bilinenler bir kenara bırakılmalıdır.
C) Nesnelerin özünü kesin olarak bilmek mümkün değildir.
D) Nesnelerin özünü bilmek için farklı gözlem araçları kullanılmalıdır.
E) Bir nesnenin özüne ulaşmak için onun gerçekliği ile ilgili kanaatlerden yararlanılmalıdır.

7. Tüm bilginin kaynağı deneyler ve deneyimlerdir. Duyumlananın dışındaki tüm bilgiler geçersizdir ve gerçek dışıdır. Buna göre, insan zihni boş bir levha gibidir; her şey sonradan deneyimlenerek öğrenilir.

Bu parçadaki görüşle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Pozitivizmin ilkeleri temel alınmaktadır.
B) Rasyonalizme karşıt görüşler içermektedir.
C) Pragmatik bir yaklaşım benimsenmektedir.
D) Bilgi kaynağı olarak hem deney hem akıl kabul edilmektedir.
E) Bilginin doğruluğuna kuşkuyla yaklaşılmaktadır.

John Locke: İnsan zihni boş bir levhadır (Tabula rasa).

8. Eğer elimizdeki bir taşı havaya attığımızda hiç düşmeden yukarıya çıktığına yaşamımız boyunca tanık olsaydık, bu kez düşen bir taş gördüğümüzde, bu olayı şaşkınlıkla karşılardık. Çünkü biz havaya attığımız taşların düşmesine değil, düşmeden yoluna devam etmesine alışmışızdır. Aslında havaya attığımız taşın düşmemesi ile düşmesi arasında mantıksal olarak bir fark yoktur; fark alışkanlıklardan kaynaklanmaktadır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Nedensellik deney ürünü olan bir bilgidir.
B) Nedensellikle ilgili kesin bilgiye ulaşılamaz.
C) Aklın ilkeleri ile doğa yasaları uyum içindedir.
D) Nedensellik ilkesi deney öncesinde insan aklında vardır.
E) Doğada deneyle belirlenen değişmez zorunlu bir nedensellik vardır.

D. Hume hangi bilgi felsefesini savunmaktadır, temel iddiaları nedir?

1-E 2-C 3-E 4-A 5-D 6-B 7-B 8-A

Soru metni E. Husserl'in fenomenoloji kuramını yansıtmaktadır

1. Husserl'e göre, birey "düşünüyorum" diyemez, "düşündüğümü düşünüyorum" diyebilir. Buna göre düşünme edimi her an kendi kendisinin bilincinde olma hali içerisinde gelişir. Bu durum, bilincin kendisi de bir nesne olarak yine kendine yöneldiğini, yani her bilinç yaşantısının aslında kendi nesnesini içerdiğini, her bilinç yaşantısının bir bilinci olduğunu ifade eder.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulamaktadır?

- A) Refleksif düşünme
B) Tutarlı düşünme
C) Kuşkucu düşünme
D) Tümevarımsal düşünme
E) Genelden özele doğru düşünme

Çözümlü Soru

2. Bir grup filozof, bilen, bilme etkinliğinde, kendi zihninin dışına çıkamayacağını, insanın yalnızca kendi zihninin içindekileri bilebileceğini savunur. Bu yaklaşımı savunan filozoflara göre, insan zihni nesnenin bizzat kendisini değil, insan zihnindeki algısını ya da formunu bilebilir. Karşıt görüş içinde olan filozoflar ise, insan zihninin kendisinden bağımsız bir gerçekliği tam ve kesin olarak bilebileceğini savunur.

Bu parça bilgi kuramının temel sorularından hangisini tartışmaktadır?

- A) Doğru bilgi mümkün müdür?
B) Bilginin kaynağı nedir?
C) Doğru ile gerçek aynı mıdır?
D) Doğru bilginin ölçütü nedir?
E) Bilgi sujeye mi objeye mi bağlıdır?

3. J. Dewey'e göre, hiçbir şey kendi başına ne iyi, ne doğrudur. Bir şeyin değeri, insanın şu tehlike dolu dünyaya uyum sağlarken doğabilecek sorunları çözmesinde bir alet veya araç olabilmesine göredir.

J. Dewey'nin bu görüşü, bilgi kuramıyla ilgili aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine uymaktadır?

- A) Pragmatizm
B) Septisizm
C) Pozitivizm
D) Empirizm
E) Rasyonalizm

4. İnsanı kendisine ve doğasına yabancılaştıran modern düşünce ve doğalcı bilim anlayışıdır. Teknik bilginin egemenliği ile ideal olan dünya, algımızda gerçek dünyanın yerini almıştır. Pozitif bilimlere sadece teknik problemlerle ilgilenecek "Bilgi ve gerçek nedir?" sorusunu önemsizleştirmiş; insan da içsel, ruhsal, deney üstü bilgiden kopmuş, ruh-tan bağımsız aklın tehditi altında kalmıştır. Çevremizde olanlara sadece fiziki nesnelere bakıyoruz. Oysaki gerçeklik sadece fiziki nesnelere ibaret değildir. Dünya gerçekliği bilinç üzerine inşa olmuştur. Bilinç olayları, fiziksel nesnelere gibi deneyimlenemez. Varlığın özü olan bu gerçeklik ancak bilinç yoluyla kavranabilir. Salt deneyime dayalı anlama çabasında anlam nesnelereşir ve bilinç yok sayılır.

Bu parça, aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine ilişkin görüşleri içermektedir?

- A) Rasyonalizm
B) Pragmatizm
C) Empirizm
D) Pozitivizm
E) Fenomenoloji

Bilgi kuramında öz, bilinç kavramlarını en çok kullanan yaklaşım hangisidir?

5. Protagoras'a göre bilgi sanılara (doxa) dayanır. Bir sanı ise bir başka sanıdan daha doğru olmayabilir fakat ondan daha iyi, yani daha yararlı olabilir. Daha iyi ve daha yararlı sanıları olan kimse bilgilidir, bilgedir.

Protagoras'ın bu düşüncesine göre bilginin değeri aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Bilginin nesnesine uygunluğuna
- B) Bilginin başka bilgilerle tutarlılığına
- C) Her şeyden şüphe etmeye
- D) Bilginin yaşamdaki işlevine
- E) Bilginin genel kabul görmesine

Çözümlü Soru

6. Descartes, yanlış bilgiye varmanın nedeninin insan aklı olmadığını öne sürer. Ona göre sağduyu yani akıl dünyada en iyi paylaştırılmış şeydir. Her insan kendi payının o kadar iyi olduğunu sanır ki, başka her şeyden en güç memnun olanlar bile, kendilerinde bulunan sağduyudan fazlasını arzu etmezler. Herkesin birden bunda aldanmış olduğuna ihtimal verilemez. Dolayısıyla bilgilerimizde ortaya çıkan farklılıklar, bazılarımızın diğerlerinden daha akıllı olmasından değil, sadece düşüncelerimizi ayrı yollardan götürmemizden kaynaklanır. Çünkü sağlam zihinli olmak yetmez, asıl olan onu iyi kullanmaktır.

Descartes parçadaki düşünceleriyle aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamaktadır?

- A) Güvenilir bir başlangıç bilgi doğrusuna dayanmanın
- B) Kuşku duymayacağı açık ve seçik bir bilgiden hareket etmenin
- C) Güvenilir bilgilere götürecek bir yöntemin
- D) Kuşku duyulan tüm bilgileri reddetmenin
- E) Akıl bilgisini diğer bilgi kaynaklarından üstün görmenin

7. "Bilinende sınır vardır, bilinmeyende yoktur. İnsan akıllı, anlaşılmazlığın engin okyanusunda barınacak bir ada bulur. Her kuşağa düşen iş, bu okyanustaki adaya biraz daha toprak katarak büyütmeğdir."

A. Huxley'nin bu sözünde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Bilginin kaynağının deneyim olduğu
- B) İnsanın bilgisinin birikimliliği
- C) Bilginin olgulara dayandığı
- D) Bilginin özne-nesne ilişkisinin ürünü olduğu
- E) Bilginin doğruluk değerinin zamanla değiştiği

8. Descartes'a göre; Tanrı, ruh, uzay ve tüm matematik gibi mutlak olan bilgiler doğuştan gelir. Ancak doğuştan gelen bu bilgiler bizde, doğduğumuz anda hazır olarak bulunmazlar. Bunlar tıpkı kalıtsal hastalıklara benzer. Kalıtsal hastalıklar yeni doğan bebeklerde kesin olarak görüleceği anlamı taşımaz; fakat hastalığa yakalanma olasılığı yüksektir. Bunun gibi doğuştan gelen düşünceler de herkeste kalıtsal hastalıklar gibi vardır fakat doğduğumuzda hazır değildir. Bunlar ancak tüm insanlar da var olan sağduyunun doğru şekilde kullanarak ortaya çıkarılabilir.

Descartes bu düşünceleriyle, hangi felsefe yaklaşımı içinde yer almaktadır?

- A) Rölativizm
- B) Kritisizm
- C) Pozitivizm
- D) Rasyonalizm
- E) Entüisyonizm

Konandırma

Mutlak olan bilgiler doğuştan gelir, görüşünü hangi bilgi kuramı savunur?

1-A 2-E 3-A 4-E 5-D 6-C 7-B 8-D

TEST-1 Soru-2

Parçadan, "Duyulardan gelen bilginin doğruluk ölçütü, yine duyulardan gelen başka bilgilerdir" yarısına ulaşılabilir. Şöyle ki soru metninde, masanın üzerinde görülen nesneyle ilgili algıların bir yanlılığı olabileceği fakat bunun bir yanlılığı olup olmadığı yine duyularla belirleneceği vurgulanmaktadır.

TEST-1 Soru-3

Yunus Emre'nin, "İlim ilim bilmektir, ilim kendin bilmektir. Sen kendini bilmezsin, ya nice okumaktır" dizeleri, bilgi edinmenin amacının, kişiye "İçgörüyü kazandırma" diğer bir deyişle kişinin kendi durumunu bilmesi, farkındalık, kişinin kendi kendini anlayabilme yeteneği olarak tanımlanabilir.

TEST-3 Soru-2

Parçada, bilginin doğruluk ölçütlerinden "Tümel uzlaşım" ölçütü eleştirilmektedir. Tümel uzlaşım, herkesin veya çoğunluğun kabul etmesine doğru kabul eder. Buna göre soru metninde, Batlamyus'un evren modelinin Orta Çağ Avrupa'sında herkes tarafından kabul edilmesinin onu doğru yapması için yeterli olmayacağı; buna karşın Kopernik'in evren modelini bir kişinin savunmuş olmasının ve herkesin bu kuramı reddetmesinin onu yanlış yapmaya yetmeyeceği belirtilmektedir.

TEST-4 Soru-2

Platon'un mağara benzetmesinde aklını kullanan aydın insan için; mağara duvarına yansıyanlar fenomenler dünyasına; yani görme, işitme, tatma, koklama ve dokunma duyularıyla algılanan görünüşlere karşılık gelir. Mağaranın dışındaki nesnelere ise akılla kavranabilen düşünce dünyası yani idealar dünyasına karşılık gelir.

TEST-4 Soru-6

Parçada sözü edilen yaklaşım, "Analitik felsefe"dir. Bu yaklaşım, bilimsel yöntemlerle elde edilen bilgiyi ifade edilmesinde kullanılan dili, tıpkı matematik gibi sembolik mantık ile çözümlenerek matematiksel kesin bilgiye ulaşmayı savunur. Bu nedenle bu yaklaşıma "mantıkçı pozitivism" de denir. Bu yaklaşıma göre dil, gerçekliğin yapısını verir. Felsefeye de dili çözümlenme işlevi yüklerler.

TEST-4 Soru-7

Rasyonalizm, bilginin kaynağı konusunda empirizm kuramına karşıttır. Empirizm, A seçeneğindeki "Doğru bilgiye tek tek gözlemlerden genele doğru akıl yürüterek ulaşılabilir" diyerek tümevarım akıl yürütme biçimini savunur. Rasyonalizm ise mutlak bilginin insan aklında apriori olarak; yani deneye dayanmayan, deney öncesi olarak akılda doğuştan var olduğunu iddia eder.

TEST-5 Soru-1

Platon'un bilgi görüşü, idealar kuramına dayanır. İdealar kuramını mağara benzetmesiyle açıklayan Platon, dünyada duyu organlarıyla algıladıkları nesnelere mağarada duvara yansıyan gölgelere, benzetir; düşünmeyle kavranan ve gerçek nesnelerin bulunduğu mağara dışını ise idealar dünyası olarak tanımlar. Platon bu görüşünde duyu organlarıyla algılanan nesnelere tıpkı gölge gibi gerçek olmadığını bunlarla ilgili bilgisi de doxa (sanı) bilgisi olarak adlandırır. Düşünmeyle kavranan mağara dışına ilişkin bilgileri ise gerçek bilgi, hakikat, episteme bilgisi olarak adlandırır.

TEST-5 Soru-4

Parçada, "Rasyonalizm" bilgi kuramının görüşleri savunulmaktadır. Rasyonalizme (akılcılık) göre bilgi akıldan doğar. Akıl, doğuştan bilgi edinme yetisi ile donatılmıştır. Bunun için duyum ve algılar bize zorunlu, kesin, genel geçer bilgileri veremezler. Soruda, çocuk ile abisi arasındaki tartışma temelinde, bilginin kaynağını deneyimler olduğunu savunan empirizm eleştirilmektedir. "Eşitliğin iki tarafında aynı işlem yapılırsa eşitlik bozulmaz" ilkesinin doğruluğu konusunda tartışma olmadığı ve dünyadaki herkesin bunu doğuştan bilir ve doğruluğundan hiçbir şekilde kuşku duymadığı öne sürülerek rasyonalizm savunulmaktadır.

TEST-5 Soru-5

Locke, empirizm bilgi kuramını savunur.
Descartes, rasyonalizm bilgi kuramını savunur.
Hume, empirizm bilgi kuramını savunur.
Hegel, rasyonalizm bilgi kuramını savunur.
Bergson, entüzyonizm bilgi kuramını savunur.

TEST-5 Soru-7

Marangoz ustasının “Fena olmamış, fakat senin biraz daha pişmeye ihtiyacın var; hiç kimse ana-sından bilerek doğmaz” sözleri, bilginin kazanıl-masında deneyin ve tecrübenin önemine işaret etmektedir.

TEST-6 Soru-3

Kant kritizizm bilgi kuramıyla, bir yandan rasyo-nalizm ve empirizmi eleştirir diğer yandan bu ku-ramların bir sentezini yapar. Ayrıca aklın sadece fenomenleri (görünüşleri) bilebileceğini, onların ardındaki numenleri bilemeyeceğini iddia ederek akla sınır koyar. Buna göre;

- I. Akıl ve deney bilgi edinmede her biri tek başı-na yeterlidir.
 - II. İnsan zihniyle hem fenomenleri hem de nu-menleri bilebilir.
- yargıları, Kant'ın bilgi görüşüne aykırıdır.

TEST-7 Soru-1

Bergson'un sezgici bilgi felsefesi, doğru bilgiye sezgi ile doğrudan ulaşılabileceğini savunan fel-sefi akımdır. Bu bilgi kuramına göre mutlak bilgi-ye deney ve akıl yürüterek ulaşılamayacağını savunur. Sezgicilik akımı özellikle rasyonalizm akı-mına karşıt söylemleri vardır. Buna göre; “Kesin bilgiye, mantıksal çıkarımlar yaparak adım adım düşünmeyle ulaşılabılır” yargısı Bergson'un sez-gici bilgi felsefesi için söylenemez

TEST-7 Soru-2

Parçada eleştirilen görüş, “Bilginin kaynağının de-ney verileri olduğunu öne süren, empirizm”dir. Çünkü soru metninde, karıncalar gibi sürekli de-ney ve gözlemlerle çevreden malzeme toplayan fakat bunlarla bir hipotez geliştiremeyenler poziti-vizm tarafından eleştirilmektedir. Pozitivizm, arı-gini kendi özünden bir şeyler katarak yepyeni ürün-ler (hipotezler) ortaya koymayı savunmaktadır.

TEST-7 Soru-6

Parçadan, “İnsan, akıyla varlığın özünü kendili-ğinden bilebilir” yargısına ulaşılamaz Çünkü par-çada insanın (çocuğun) ancak bilgisinin önemli bir bölümünün toplumsal çevresinden öğrendiği, top-lumsal çevreden soyutlanmış olarak bir adada tek başına büyüyen birisi ile, toplumsal çevrede büyü-yen bir çocuğun nesnelere yönelik bakış açıları da farklılık göstereceği vurgulanarak anlatılmaktadır.

TEST-7 Soru-8

Parçadan “Bilgi nesnel gerçekliğe bağlıdır” yargı-sına ulaşılabılır. Şöyle ki soru metninde, insanın düşünme gücünün duyuşsal algıların sınırlarını aş-a-bileceği ancak bunun yine duyuşsal algılara bağlı gerçekleşebileceği anlatılmaktadır. Ayrıca zihni-mizdeki beyaz kavramının beyaz nesnelere göre göre oluştuğunu, bu süreçte insan zihninin birta-kım yanımlara, kuruntulara düşeceği fakat bu tehlikenin yine deney ve gözlemlerle sınanarak ön-lenebileceği vurgulanmaktadır. Yani bilgi nesnel gerçekliğe bağlıdır, denmektedir.

TEST-9 Soru-2

Bilenin, bilme etkinliğinde, kendi zihninin dışına çı-kamayacağını, insanın yalnızca kendi zihninin için-dekileri bilebileceğini savunması, “Bilgi süjeye” ya-ni özneye dayandığını vurgulamaktadır. İnsan zih-ninin kendisinden bağımsız bir gerçekliği tam ve ke-sin olarak bilebileceğini savunması, bilginin objeye mi bağlı olduğunu vurgulamaktadır. Buna göre par-ça, bilgi kuramının temel sorularından “Bilgi süjeye mi objeye mi bağlıdır?” sorusunu tartışmaktadır.

TEST-9 Soru-6

Descartes, soruda verilen; A) Güvenilir bir başlan-gıç bilgi doğrusuna dayanmanın, B) Kuşku duy-mayacağı açık ve seçik bir bilgiden hareket etme-nin; D) Kuşku duyulan tüm bilgileri reddetmenin, E) Akıl bilgisini diğer bilgi kaynaklarından üstün görmenin hepsinin önemini kabul eder. Fakat par-çada, insanlar arasındaki bilgi farklılıklarının dü-şüncelerimizi ayrı yolları, yani farklı yöntemler kul-lanmamızdan kaynaklandığı vurgulanmaktadır. Önemli olan zihini iyi kullanmaktır. Buna göre par-çada Descartes “C) Güvenilir bilgilere götürecek bir yöntemin” önemini vurgulamaktadır.

3. ÜNİTE

VARLIK FELSEFESİ

**VARLIK FELSEFESİ
KONUSUNDAN SON 6 YILDA KAÇ SORU ÇIKTI?**

SORU MODELİ	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Varlık Felsefesi	3	1	2	2	1	1

1. Antik Çağ Yunan felsefesinin neredeyse bir bütün olarak doğaya yöneldiği, filozofların da, doğaya ilişkin açıklamanın yine doğanın kendi içinde aranması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Yunan filozofları doğada bir çokluk olduğunu gözlemişler ve bu çokluğu bir birliğe bağlı olarak açıklamaya çalışmışlardır. Bu dönem filozoflarının özellikle var olanların kendisinden meydana geldiği ilk maddeyi belirlemeye çalıştıkları söylenebilir.

Buna göre Antik Çağ Yunan filozoflarının ilgilendiği temel konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mutlu yaşam için gerekli temel ilkeler
B) Varlığın özsel ve ilineksel nitelikleri
C) Varlıktaki nedensellik ilişkisi
D) Bilginin imkanı sorunu
E) Arkhe problemi
2. Tüm insanlar, bir toplumda ya da bir grupta iken, gerçekliğin aynı belirlenimini paylaşırlar. Yani toplumsal gerçek, her birey için bir uğrak noktasıdır. Dolayısıyla insan yalnızca fiziksel dünyanın değil, diğer insanların ve onlarla etkileşim yollarının bilgisine de sahiptir. Fakat insanın öznel gerçekliği, kendini her koşulda korumaya çalışır. Toplumun bireye benimsetmeye çalıştığı gerçeklik birey tarafından olduğu gibi özümsemmez. Toplumsal gerçeklik öznel gerçekliğin anlam düzeyinde, sonsuz bir kurgulama olarak sürekli inşa edilir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Öznel gerçeklik, nesnel gerçekliğin farklı bir yansımasıdır
B) Nesnel gerçeklik, insana kendini zorla kabul ettirir.
C) Öznel gerçeklik, nesnel gerçekliğin yeniden kurgulanmasını sağlar.
D) Nesnel gerçeklik her bireyde farklı bir öznel boyutla yansır.
E) İnsan gerçek dünyayı yücelterek yeniden kurgular.

Çözümlü Soru

3. Önümüzdeki matematik kitabı gerçektir fakat kitabın içindeki rakamlar, geometrik şekiller ve diğer matematiksel değerler ideal varlıklardır. Gerçek varlıklarda oluş ve değişme vardır, ideal varlıklarda oluş ve değişme yoktur.

Bu parçaya dayanarak aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Günlük yaşamımızda algıladığımız varlıklar gerçektir.
B) İdeal varlıklar, insan zihninin ürünü olan varlıklardır.
C) Gerçek varlıklar zaman ve mekan dışındadırlar.
D) İdeal varlıkların varlığı ancak akıl yoluyla kavranabilirler.
E) Gerçek varlıklar bilincimizden bağımsız olarak vardır.

4. Felsefede varlıklar; gerçek varlıklar ve ideal varlıklar olmak üzere iki grupta sınıflandırılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ideal varlıklara örnek oluşturur?

- A) Otomatik açılır kapanır olan garaj kapısı
B) Ellerimizi soğuktan koruyan eldiven
C) Hesap işlemleri yaptığımız hesap makinesi
D) Sinema tarihinde en çok ödül kazanan film
E) Sıvıların hacmini hesaplamada kullanılan formül

İdeal varlıklar, varlığı düşünceye bağımlı olup, zaman ve mekan dışındadır; oluş halinde olmayan değişmez varlıklardır.

5. Aristoteles filozofa iki görevi yükler. Biri, doğal ve ya duyusal dünyada var olanların doğasını ve özelliklerini araştırmak; ikincisi ise, varlığın varlık olmak bakımından karakteristiklerini öyküleyip, varlığın tözünü, dünyadaki her şeyin kendisine nedensel olarak bağlı bulunduğu akledilir gerçekliğin özünü incelemektir. Aristoteles'in öğrencileri onun eserlerini sınıflandırıp kitaplaştırırken filozofa yüklenen birinci görev alanına doğa felsefesi başlığı altında adlandırmışlardır.

Buna göre, Aristoteles'in parçada filozofa yüklediğinden sözü edilen ikinci görev alanı, aşağıdakilerin hangisiyle adlandırılmıştır?

- A) Mantık
B) Etik
C) Metafizik
D) Fizik
E) Epistemoloji

6. I. Gözlemediğimiz şu varlıklar arasında nasıl bir nedensellik ilişkisi vardır?
II. Canlı ve cansız varlıklar arasında ne gibi farklar vardır?
III. Varlıkta değişme mümkün müdür, yoksa bir ve aynı mıdır?
IV. Var olan her şeyde sıkı bir zorunluluk mu, yoksa rastlantı mı vardır?

Yukarıdaki sorulardan hangileri varlık felsefesinden çok bilimin ilgi alanına girer?

- A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) I ve III
E) II ve IV

MEB Lise Felsefe Ders kitabı, varlık felsefi ünitesindeki "Bilime Göre Varlık" ve "Felsefeye Göre Varlık" başlıklarını tekrar okuyunuz

7. Hiçbir jeolog ya da matematikçi kendi bilim dalının var olan her şeyi kucakladığını iddia etmez. Onlardan her biri, kendi özel bakış açısına uygun düşen her şeyi kucaklasa bile, dünyanın, kendisinin dışta bıraktığı birçok yönü olduğunu teslim edecektir. Metafizikçi ise, bunun tam tersine, özel bilimlerin sonuçlarını birbirlerine bağlayarak, onları birbirleriyle uyumlu hale getirir.

Bu parçada metafiziğin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Akla dayanma
B) İlk nedeni araştırma
C) Evrensel olma
D) Bütünleyici olma
E) Varlığı konu edinme

8. Varlık hem bilimin hem de felsefenin konusu olması bakımından ortaktır. Fakat felsefenin varlığa yaklaşımıyla bilimin yaklaşımı farklıdır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bilim varlığın ilk nedenini, felsefe ise görünür nedenleri arar.
B) Felsefenin varlığı bütüncül olarak, bilim ise indirgemeci olarak ele alır.
C) Bilim varlığın varlığını peşinen kabul eder; felsefe ise sorgular.
D) Hem felsefe hem de bilim maddi varlığı ve düşünsel varlıkları konu edinir.
E) "Varlık var mıdır?" sorusuna bilimin cevabı kesindir; felsefenin cevabı kesinlik taşımaz.

Matematik acaba ne tür varlıkları konu edinir, düşününüz. Varlık felsefesinde öz, töz, arke gibi kavramlar önemlidir.

1-E 2-B 3-C 4-E 5-C 6-A 7-D 8-A

Çözümlü Soru

1. Nihilizmin İlk Çağ'daki temsilcisi Gorgias'a göre;
- Hiçbir şey yoktur.
 - Var olsaydı bile bilinemez.
 - Bilinse bile başkasına anlatılamaz.

Gorgias'ın bu savlarından her biri, sırasıyla felsefenin alt disiplinlerinden hangilerinin konusuna işaret etmektedir?

- A) Epistemoloji - ontoloji - epistemoloji
- B) Ontoloji - epistemoloji - ontoloji
- C) Ontoloji - epistemoloji - epistemoloji
- D) Epistemoloji - epistemoloji - ontoloji
- E) Epistemoloji - epistemoloji - ontoloji

2. Varlık hem felsefenin hem de bilimin konusudur. Ancak varlık sorununu ele almaları bakımından felsefe ile bilim birbirlerinden birçok noktada ayrılırlar.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bilimin varlığı ele alış biçimini açıklayan bir yargı değildir?

- A) Bilim, doğrudan veya dolaylı olarak gözlenen ve üzerinde deney yapılan varlıkları inceler.
- B) Bilim, varlıklardan elde edilen bilgileri inceleyip oradaki yasaları bulmaya çalışır.
- C) Bilim, varlık dünyasını çeşitli alanlara bölerek değişik açılardan inceler.
- D) Bilim, nesnelere dünyasını varlığından kuşku duyar ve niçin var olduklarını araştırır.
- E) Bilimin inceleme alanı, hem gerçek hem ideal varlıkları kapsar.

Bilim varlığın varlığı konusundaki tutumu dogmatiktir.

Çözümlü Soru

3. Evrenin ana maddesi "ateş"tir. Her şeyin kendisinden çıktığı ilk madde ateştir. Ateşten oluşan her şey yine ateşe döner. Buna göre evren sürekli değişim, akış ve oluş halindedir. Evrende değişmeden kalan hiçbir şey yoktur. Doğa gibi insan da ruhu ve bedeni ile birlikte sürekli bir değişim içindedir. Ancak bu değişim, akış ve oluş rastgele değildir; evrende yer alan her şeyi bir yasa ve kural yönetir.

Bu parça varlık felsefesinin temel sorularından hangisine yanıt niteliğindedir?

- A) Varlık var mıdır?
- B) Varlık nedir?
- C) Varlık bir midir, çok mudur?
- D) Evrenin bir başı ve sonu var mıdır?
- E) Evren kendiliğinden mi oluşmuştur?

4. Antik Çağ Yunan felsefesinin neredeyse bir bütün olarak doğaya yöneldiği dönemde filozoflar, doğaya ilişkin açıklamanın yine doğanın kendi içinde aranması gerektiğini düşünmüşlerdir. Bu bağlamda filozofların sorduğu ilk soru 'evrenin ana maddesi nedir?' sorusudur. Filozoflar doğada bir çokluk olduğunu gözlemişler ve bu çokluğu bir birliğe bağlı olarak açıklamaya çalışmışlardır. Bu nedenle, bu dönem filozoflarının özellikle var olanların kendisinden meydana geldiği ilk maddeyi belirlemeye çalıştıklarını söyleyebiliriz.

Parçada sözü edilen felsefe problemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arkhe problemi
- B) Varolma olmama problemi
- C) Bilginin kaynağı problemi
- D) Varlığın neliği
- E) Madde ve form ilişkisi